BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI.

№ Wilno, dnia 12 marca 1926 roku. 25.

Treść numeru:

----oo § oo------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dyplomatyczna i propagandowa akcja litewska w związku znaruszeniem granicy polskiej pod Podgajami.-

W ostatnim numerze Biuletynu naszego podaliśmy faktyczny przebieg zajść na granicy litewskiej spowodowany zajęciem przez Litwinów skrawka lasu po polskiej stronie faktycznej linji granicznej oświetlając jednocześnie przyczyny i motywy prowokacji litewskiej.

Obecnie chcemy dać kilka rysów akcji propagandowej rozwiniętej przez rząd litewski w związku z tą całą aferą.-

Co do kierunku i wytycznych propagandy zarówno prasowej w państwach zagranicznych szczególniej w Niemczech i Anglji i państwach Skandynawskich jak i demarche przedstawicieli dyplomatycznych u państw zagranicznych można się zorjentować przedewszystkiem z kolejnych depesz Litewskiej Agencji Telegraficznej "Elta".-

Oczywiście urzędowe wynurzenia litewskie przemilczają cały okres zajść spowodowanych ich własnem wystąpieniem i rozpoczynają opis wydarzeń od kontrakcji polskiej dnia 22 lutego jako momentu agresji polskiej.-

Komunikaty Elty podajemy według ich kolejności.

Komunikat Elty z dn.22/II.26 r.

"Kolejne oszczerstwo polskie przeciwko Litwie". /Tytuł "Rytasa" Nr.43./:

> W prasie zagranicznej ukazała się pogłoska z Warszawy, że na linji demarkacyjnej w pobliżu Podhajów miało miejsce poważne starcie pomiędzy Litwinami a Polakami. Starcie miało rzekomo nastąpić wskutek przejścia kompanji regularnego wojska litewskiego przez linję demarkacyjną.-
>
> Wszystko to jest kolejnem oszczerstwem polskiem, skierowanem przeciwko Litwie. W rzeczywistości miał miejsce konflikt o blisko 15 ha lasu, który Polacy już kilkakrotnie już próbowali rąbać. Pograniczna policja litewska, zauważywszy, że zbrojni policjanci polscy po przejściu linji demarkacyjnej, zaczęli rąbać drzewa po stronie litewskiej, okrążyła ich i zaproponowała odwrót. Polacy próbowali się sprzeciwiać wszelako na groźbę policji litewskiej wycofali się. Na tem konflikt się zakończył.-

Komunikat Elty z dn.23/II.r.b.

"Nowy napad Polski" / tytuł Rytasa N.44 / .-

> Jak wiadomo, polska policja pograniczna już 17/II okupowała kawał lasu, znajdujący się po stronie litewskiej pomiędzy wsiami Kliszebłoto i Podhaje. Jednakże policja litewska 19/II , bez użycia broni, zmusiła Polaków do odwrotu. W nocy z

---

22/II na 23/II oddział polskiej policji pogranicznej w sile 200 ludzi,uzbrojonych w karabiny,granaty i kulemioty napadł ponownie na policję litewską,ostrzeliwując ją,zajmując wzmiankowany kawał lasu i tam się okopując.Podczas starcia 8 policjantów litewskich wzięto do niewoli,jeden zaś przepadł bez śladu. W napadzie brała również udział kawalerja polska.Narazie niewyjaśniono czy była to policja czy też wojsko.-

Komunikat Elty z dnia 24/II.26 r. /I./

"Nowe plany Żeligowskiego przeciwko Litwie" /tytuł "Echa" N.46./.-

W związku z napadem polskim na linji demarkacyjnej cała prasa polska przepełniona jest prowokacyjnemi artykułami przeciwko Litwie.-

Dla uzasadnienia i wytłumaczenia napadu polskiej policji i wojsk polskich pod Podhajami wszystkie polskie gazety zamieszczają spreparowane wiadomości o rzekomem przekroczeniu oddziałów litewskich wojsk linji granicznej po stronie polskiej i koncentrowaniu wojsk na linji demarkacyjnej i jakichś litewskich przygotowaniach wojskowych.-

Jednocześnie z prasą poruszyły się niespokojnie wszystkie wownicze polskie organizacje.Tak zwany "związek młodzieży obrony narodowej" /?/ wzywa całą polską młodzież do pogotowia wojennego i oręża dla "obrony Ojczyzny".-

Komunikat Elty z dnia 24/II.r.b. /2/

"Napad polski przy linji demarkacyjnej /napadło przebrane wojsko polskie./ Tytuł "Rytasa" N.45./

Według ostatnich wiadomości napad polski przy linji demarkacyjnej zdarzył się przy następujących okolicznościach.-

W odległości dwóch kilometrów na wschód od Kiernowa między wsiami Kliszebłotem i Podhajami,linja demarkacyjna przecina duży las,część którego wielkości 15 ha położona jest na stronie litewskiej.Ten stan rzeczy utrwalił się przez wykreślenie ostatniej linji demarkacyjnej przez Saurę w r.1923.-

Już w roku ubiegłym w marcu,Polacy napadli na wspomniane miejsce,chcąc odebrać las,lecz dzięki interwencji Ligi Narodów status quo przywrócono.-

Na początku lutego r.b.koło linji demarkacyjnej zaczęły obiegać pogłoski,iż nowy polski minister wojny Żeligowski gotuje nowy napad na Litwę w kierunku Kowna.,17-go lutego Polacy w samej rzeczy napadli na wspomniany kawał lasu,lecz 19 lutego litewskiej policji zagranicznej udało się przywrócić dawny stan rzeczy.Jednak dnia 22 lutego o godz.22 Polacy wznowili napad już znacznie większemi siłami.Dowództwo straży litewskiej zauważawszy grupowanie się Polaków przy linji demarkacyjnej,wzmocniło ochronę,lecz Polacy,korzystając z ciemności nocy, znienacka otoczyli 7 strażników litewskich,zaraz ich rozbroili i wzięli do niewoli.Jednemu tylko strażnikowi udało się zbiec i zawiadomić o grożącem niebezpieczeństwie.-

Dowiedziawszy się o zajściu,naczelnik I-go okręgu z 20 policjantami natychmiast wyruszył do zajętego lasu,gdzie doszło do utarczki z Polakami,posuwającymi się już dalej w stronę litewską.Polacy strzelali z kulemiotów i karabinów.Nie mając możności długo opierać się przeważającym siłom polskim, Litwini wycofali się z lasu.Przy cofaniu się jeden policjant zaginął bez wieści.

Zająwszy las,Polacy zaraz na miejscu urządzili okopy.Las ochrania koło 300 strażników polskich,uzbrojonych w kulemioty,granaty i karabiny.-

W napadzie brały udział szkoła policji pieszej i konnej przysłane tu z Wilna i przebrane wojsko polskie.-

Komunikat Elty z dnia 25/II.r.b.

"Oświetlenie"napadu Litwinów"przez prasę polską. /tytuł "Echa N.48/

Ze względu na rozmiary podajemy ten komunikat w streszczeniu:

Ten komunikat Elty poświęcony jest polemice z prasą polską,a mianowicie artykułom"Rzeczpospolitej", "Porannej Gazety Warszawskiej" i "Kurjera Porannego".Komunikat przytacza informacje prasy polskiej o ruchach oddziałów litewskich poza frontem, o oficerach niemieckich i t.p.,zaopatrując te wiadomości w ironiczne uwagi.Twierdzi komunikat,że wiadomości te są inspirowane przez sztab Żeligowskiego,że "Gazeta Warszawska" otwarcie przyznaje się,że polskie władze wojskowe otrzymały rozkaz reagowania na granicy.

Szczególniej komunikat występuje ostro przeciwko "Kurjerowi Porannemu",który pod wpływem Piłsudskiego miał domagać się zlikwidowania zajścia na dzień 22 lutego,co w rzeczywistości miało mieć miejsce.Komunikat stwierdza,że we wszystkich polskich wiadomościach,jak czerwona nitka widoczną jest kierownicza ręka sztabu generała Żeligowskiego,szykującego nową awanturę przeciwko Litwie.-

Komunikat Elty z dnia 26/II.r.b.

"Protest przeciwko agresji polskiej"/Rytas N.47/:

Litewscy przedstawiciele zagranicą wręczyli noty rządom,przy których są akredytowani z protestem przeciwko nowym polskim agresywnym działaniomm na linji demarkacyjnej.-

Komunikat Elty z dnia 27/II.r.b.

"Owoce protestów przeciwko agresji polskiej" /Rytas N.48./

Protest rządu litewskiego w państwach zagranicznych.

Nasi posłowie zagranicą złożyli rządom,przy których są akredytowani,notę protestu przeciwko nowemu napadowi polskiemu koło linji demarkacyjnej.-

Interwencja Ligi Narodów.-

W wyniku protestu naszych posłów zagranicą przewodniczący Rady Ligi Narodów Scialoia zwrócił się do posłów Litwy i Polski w Rzymie z prośbą o powstrzymanie się od akcji militarnej koło linji demarkacyjnej i zaczekanie najbliższego posiedzenia Rady Ligi Narodów.-

N o t a l i t e w s k a w s p r a w i e P o d g a j s k i e j w L o n d y n i e .-

Dnia 25 lutego poseł litewski w Londynie Gałwanauskas wręczył Chamberlainowi notę w sprawie Podgajskiej.którą podajemy tu za prasą angielską,stojąca na usługach Niemiec.

Nota brzmi:

"Na wschód od Kierniowa pomiędzy Kliszebłotem a Podhajami linja demarkacyjna jest przecięta przez rozległy las, który na przestrzeni 15 kilometrów /10 mil/ jest położony na litewskiej stronie.W marcu zeszłego roku Polacy zaatakowali to miejsce w celu zabrania lasu,ale dzięki energicznej interwencji Ligi Narodów zostali zmuszeni do przywrócenia status quo;-

Z początkiem lutego tego roku,jednak rzad litewski otrzymał informacje,że nowozamianowany polski minister wojny którym jest nie kto innych,jak właśnie generał Zeligowski,sprawca najazdu na Wilno w swoim czasie uznany przez polski rząd za buntownika przygotowuje nową awanturę w podobnym charakterze tym razem w kierunku na Kaunas /Kowno/,mająca na celu pochwycenie nowej części litewskiego terytorjum.Istot-nie dnia 17 lutego zbrojne ataki zaczęły się,ale litewskim strażom w dniu 19 lutego udało się przywrócić pozycję,aż do linji demarkacyjnej.Dnia 22 jednak o godz.10 rano polacy w liczbie 200 ludzi uzbrojeni w miltraljezy i bomby,ponowili swoje ataki przeciw strażom litewskim,które zostały zmuszone do cofnięcia się,pozostawiając siedmiu jeńców w rękach polaków,przyczem jednak jeden człowiek zniknął bez śladu.-

Należy położyć nacisk na okoliczność,że te ataki były zupełnie nie sprowokowane i że nigdzie demarkacyjna linja nie została przekroczona przez litewskie siły zbrojne.Z drugiej strony rzad litewski oświadczu,że na wypadek,gdyby Polacy odmówili cofnięcia się na swoja stronę linji demarkacyjnej konieczne kroki będą podjęte,aby przywrócić"status quo aute".-

Z a j ś c i a p o g r a n i c z n e w p r a s i e l i t e w s k i e j .-

Ciekawą jest rzecza,że sprowokowane przez władze litewskie zajście w Podgajach ze względów politycznych,o których już wspominaliśmy,prawdopodobnie pod wpływem inspiracyj z Berlina zbytnio nie poruszyło prasy litewskiej.Nawet urzędowa "Lietuva" nie umieściła wszystkich komunikatów Elty w tej sprawie. Uważano,że to,co zostało zrobione,pro foro externo wystarczy,to też zbytnio tą sprawą głowy sobie nie zaprzatano.Dla lewicy była to sprawa nawet nie na rękę,gdyż utrudniła jej walke o zniesienie stanu wojennego - i tylko Chadecja,która próbowała incydent ten wykorzystać nawet na posiedzeniu Sejmu dla uzasadnienia konieczności utrzymania stanu wojennego komunikaty Elty zamieszczała skwapliwie zaopatrując je w krzyczace tytuły.-

To też wojowniczy "Trimitas" organ Szaulisów,wprost uskarża się na brak zainteresowania prasy i społeczeństwa tą sprawą.-

Poniżej zamieszczamy parę głosów prasy,jedyna prawie,które ukazały sie w tej sprawie - i to więcej uwzględniające w tej sprawie momenta polityki wewnetrznej niż zewnętrznej.-

"Lietuvos Žinios" w N.48 z 27/II.r.b. pisza mniej więcej co nastepuje:

Litwa oswoiła się już jak z chlebem powszednim z perjodycznymi napadami polskimi przy linji demarkacyjnej.Po bliższej wszelako obserwacji zajść pogranicznych,daje się zauważyć,iż w akcji polskiej istnieja pewne argumenty większej aktywności,które bynajmniej nie sa dziełem przypadku.Przed każdym nowym napadem rozpuszczaja Polacy prowokacyjne wieści o rzekomej agresji ze strony Litwy.-

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... przez władze lit- [illegible]

[illegible]

Manewr taki ma na celu uśpienie czujności zagranicy,na której opinji ze względu na pożyczkę zagraniczną wielce Polsce zależy. W napadach bierze udział wojsko polskie,przebrane w mundury policji.Szczególnie wszakże znamiennym jest fakt,że momenty aktywności ze strony polskiej zawsze zbiegają się z jakąś groźną dla wewnętrznego czy zewnętrznego bezpieczeństwa Republiki Litewskiej chwilą.Imperjaliści warszawscy posiadają niewątpliwie dobrych "infomatorów" na Litwie.Niektóre wypadki dotyczące Litwy znajdują oświetlenie w prasie polskiej wcześniej niż w litewskiej.

Politvka "krikszczioniów" wnosząca rozłam w narodzie i osłabiająca przez to jego odporność,była i jest wodą na młyn polski.Ostatni napad polski z ub.miesiąca wypadł akurat w chwili,gdy Marszałkiem Sejmu litewskiego został dr.Staugajtis i sala sejmowa stała się widownią gorszących zajść,obstrukcji i sabotażu ze strony "krikszczioniów".Polacy sądzili widocznie, iż jest to początek wewnętrznego chaosu w Litwie i dlatego obrali tą chwilę dla dokonania napadu.Wszelako spotkał ich zawód.Chaos nie wwszedł po za obręb ścian sali sejmowej.Wszelako zakusy polskie w rodzaju ostatniego napadu,winny być ostrzeżeniem dla Litwy.-

x x
x

"Trimitas" oświetla zajścia pograniczne w sposób podobny.Przypominając jednocześnie,iż taki sam incydent miał miejsce 16-go marca ub.r.,kiedy to jedynie zdecydowana postawa litewskiej straży pogranicznej miała jakoby"zmusić Polaków do odwrotu" "Trimitas" oburza się dalej na "bezwstyd" z jakim prasa polska przekręca fakty,przedstawiając cały incydent pograniczny,jako napaść litewską.Zdaniem "Trimitasa" napad polski był z góry uplanowany,czego dowodem jest fakt umieszczenia przez jedno z pism warszawskich wzmianki o incydencie,zanim jeszcze ten ostatni zaszedł /?/ Podobnież Wileński Związek Hallerczyków wystosował do rządu protest przeciwko"napaściom litewskim" uprzedzając fakty. /? / /Dla Litwinów bowiem fakt zajęcia przez nich lasu z dn.19/II. nie istnieje.Cała bowiem akcja podług nich,jak to wspominaliśmy rozpoczyna się od kontr akcji polskiej. Przyp.Red./.Polacy,zdaniem "Trimitasa" napadając na litewską straż pograniczną,mieli na celu:1/upozorowanie zastąpienia swej policji pogranicznej przez wojsko,2/odwrócenie uwagi swego społeczeństwa od kryzysu wewnętrznego,3/zwrot lasu podhajskiego renegatowi litewskiemu /b.właścicielowi lasu/ 4/zaszkodzenie sprawie pożyczki zagranicznej dla Litwy,5/stworzenie okazji do układów z Litwą,6/nastraszenie Litwy i 7/przeszkodzenie Niemcom wejść w skład Ligi Narodów,a to przez lansowanie wiadomości,jakoby napadem litewskim kierowali oficerowie niemieccy.Wbrew oczekiwaniom jednak pisze dalej "Trimitas",Polacy:1/jeszcze raz okazali światu,że sprawa wileńska nie została przesądzona, 2/jeszcze raz okazali Litwie i zagranicy,że nie dotrzymują żadnych przyrzeczeń,3/dowiedli,że nie wyrzekają się dalszych zbrojnych napadów na Litwę i że wojna polsko-litewska trwa w dalszym ciągu,4/uzasadnili potrzebę zbrojeń Litwy,5/ ostrzegli Litwę przed popadaniem w rozterki wewnętrzne, w czasie,gdy"grabieżca polski" czyha na sposobność napadu.- Polska jeszcze raz rzuca rękawicę narodowi litewskiemu,który winien ją podjąć i pracować usilnie nad położeniem kresu "podobnym świństwom na pograniczu Litwy".Dziwić się atoli trzeba, kończy "Trimitas",że prasa litewska tak mało i blado o tak donioslym incydencie pisze.-

x x
x

"Rytas" w N.52 z dn.6/III.r.b. nawiązując artykuł swój p.t."Kampanja polska przeciwko Litwie" do artykułu,który się ukazał w paryskim "Le Temps" / z 1/III.r.b./ i ujmujący ost ostatni incedent na pograniczu polsko-litewskiem w sposób dla Litwy nie przychylny,polemizuje z "Le Temps" i pisze w tej sprawie co następuje:

"Le Temps" twierdzi,że wojskom litewskie napadło na granicę polską,że wojsko polskie wcale nie brało udziału w tem zajściu i że rząd polski uważa całą sprawę za zlikwidowaną."Le Temps" zarzuca jednocześnie Litwie,że dla byle incydentu zwraca się ze skargą do Ligi Narodów.Otóż podług "Rytasa" twierdzenia "Le Temps",oparte na informacjach polskich,są z gruntu fałszywe i niesłuszne.Stwierdzona bowiem ma być rzeczą,że w napdzie na terytorjum litewskie uczestniczyło wojsko polskie,że Polacy wzięli do niewoli 8 policjantów litewskich,przyczem jeden z nich przepadł bez wieści /prawdopodobnie został zabity/, że jeńcy nie zostali natychmiast wypuszczeni.Co zaś do zarzutu,iż Litwa niepotrzebnie zaprząta Ligę Narodów błahemi sprawami,to "Le Temps" zapomina,o tem,że o ile Litwa zwraca się jeszcze do Ligi Narodów to jedynie przez wzgląd na autorytet tej ostatniej,"Praktyka wykazała właściwie - użala się dalej "Rytas" - że Liga Narodów obchodzi się z nami /Litwą/ dotychczas jak zła macocha..."

Przedstawicielstwa litewskie zagranicą powinny,zdaniem "Rytasa",energicznie reagować na kłamliwe wzmianki w prasie zagranicznej o Litwie.-

Naostatek dodać należy,że trzy pisma kowieńskie /"Rytas", "Lietuvos Žinios" i "Trimitas"/ zamieściły mapkę terenu na którem miał miejsce incodent.Oczywiście mapka jest dostosowana do tendencyjnego oświetlenia incedentu przez W Eltę.-

S t a n o w i s k o d e l e g a c j i l i t e w s k i e j w G e n e w i e .-

"Lietuva" z dnia 3/III. pisze:

Delegacji litewskiej do Genewy przewodniczyć będzie minister spraw zagranicznych ks.Reynis.Pierwszy to bowiem wypadek,kiedy na sesję Ligi Narodów udaje się litewski minister spraw zagranicznych.-

Ponieważ przyjęcie Niemiec do Ligi Narodów jest rzecza postanowiona i głosowanie będzie miało znaczenie czysto formalne,przeto najważniejszą sprawą,jaką podczas bieżącej sesji będzie się musiało załatwić,jest kwestja powiększenia liczby członków Rady.

Tymczasem niema żadnych motywów,które mogłyby udowodnić potrzeby takiego zwiększenia;dlatego też delegacja litewska jak dało się słyszeć,będzie głosowała przeciwko zwiększeniu.-

Delegacja litewska zatem będzie musiała podnieść nowy krok bandytyzmu polskiego,jaki miał miejsce 28 lutego.Bandyci polscy po zagrabieniu Wilna starają się leść dalej.To w jednem,to w drugiem miejscu próbują oni czynić napady.I wobec tego ma się śmiałość mówić o rozbrojeniu.Jeśli naprawdę nie chcemy utracić niepodległości,to musimy energicznie się zbroić i wzmacniać nasze siły,by w każdej chwili móc odeprzeć bandytów......

Niby na jakaś ironję i szyderstwo czyta się o tem, że Polska pragnie pozyskać w Radzie Ligi Narodów stałe miejsce.Państwo,które międzynarodowy bandytyzm uczyniło swem rzemiosłem i które w najokrutniejszy sposób gnębi inne narodowości,pragnie zasiąść w aeropagu narodów i być sędzią dla innych.-

Czyż to nie ironja i szyderstwo?

---------ooOoo---------

II,ŻYCIE GOSPODARCZE, a/Stosunki wewnętrzne,-

Handlowo - ekonomiczny byt Litwy

"Lietuvos Ukis" w N,1 /styczeń 1926 / zamieszcza artykuł,w którym poruszaną jest aktualna kwestja sytuacji finansowo-ekonomicznej republiki litewskiej,Autor nawiązuje swój artykuł do zorganizowanej dnia 8 stycznia r,b,przez "Two Miłośników Nauki Żydowskiej" dysputy na temat:"Gospodarczy byt Litwy a ekonomiczna przyszłość Żydów",W czasie dysputy owej przemawiał cały szereg mówców,Pomiędzy innymi pos,Bielinis /s,d,/ zwalał odpowiedzialność za kryzys ekonomiczny na ustrój kapitalistyczny,wojnę i protekcjonistyczną politykę rządu litewskiego,Mówcy żydowscy wychodzili znów z założenia,że dla naprawy sytuacji niezbędnem jest udostępnienie kredytów,zmiana systemu podatkowego,zniesienie ulg względem kooperatyw i t,d,Wreszcie doc,Stankieviczius przyczyny złego dopatrywał się w ogólno-europejskim kryzysie ekonomicznym,wywołanym przez wojnę,Naprawić sytuację dałoby się jedynie drogą stworzenia odpowiedniej ligi państw europejskich wzorem Stanów Zjedn,Ameryki Północnej, We wszystkich przemówieniach powtarzał się motyw:polityka ekonomiczna rządu litewskiego jest zła,

Artykuł niniejszy pióra A,Rimki stara się dowieść, że stan ekonomiczny Litwy nie jest tak katastrofalny,jak się powszechnie twierdzi,Wywody te podajemy na odpowiedzialność pisma,które je podaje:

> Wysokość stopy dyskontowej i procentowej,liczba protestowanych weksli oraz statystyka niewykupionych patentów handlowych są przekonywującym dowodem tego,że Litwa przechodzi dziś ciężki kryzys ekonomiczny,W 1920 r wykupiono patentów handlowych około 14 tys,,w 1924 r, liczba ta wzrosła do 21 tys, zaś w 1925 r,spadła na 18,700,Wysokość stopy procentowej /24% rocznie/ też nie należy do objawów pomyślnych,jak również liczba bezrobotnych,Pomimo to wszystko niema powodów do mówienia o jakimkolwiek"krachu ekonomicznym Litwy" Poniższe tabelki najlepiej stan ekonomiczny Litwy za przeciąg kilku lat ostatnich zilustrują:

Dochody państwa w okresie 1921 - 1926 r, /w tys,lit,/

Doch,zwycz,	1921 r,	1922 r,	1923 r,	1924 r,	1925 r,	1926 r,
Pod,bezpośr,	731,	10,40	31,99,	33,93	29,76	31,33
" pośrednie	12,78,	17,31	31,79,	55,77	65,92	61,53
cła	19,12,	26,95	32,92,	42,69	39,40	46,30
Pod,dodatk,	3,09,	2,23	6,13,	14,95	12,69	9,74
Opłaty /rinkl/	1,91,	3,65	6,08,	7,90	6,33	7,81

Biuletyn Wschodni Nr 28 /kwiecień/ [illegible]

II. ŻYCIE GOSPODARCZE. a/Stosunki wewnętrzne.

Handel - ekonomiczny byt Litwy [illegible]

"Lietuvos Ukis" w nr 4 /kwiecień 1926/ zamieszcza artykuł, w którym poruszana jest aktualna kwestja sytuacji finansowo-ekonomicznej republiki litewskiej. Autor nawiązuje swój artykuł do zorganizowanej, dnia 3 stycznia r.b. przez "Two Miłośników Nauki Żydowskiej" dysputy na temat: "Gospodarczy byt Litwy a ekonomiczna przynależność Żydów". [illegible]

[illegible]

	1921 r,	1922 r,	1923 r,	1924 r,	1925 r,	1926 r
Inwestycje państw,	15,40,	24,82,	39,07,	43,90,	43,18,	46,48
Majątek i kapit,pańs,	10,29,	36,48,	32,15,	25,00,	21,91,	20,62
Zarząd rolny/tyark,/	0,04,	0,02,	0,10,	0,01,	0,03,	0,09
Rach,z Izbą Skarb,	1,18,	10,84,	2,52,	3,53,	5,04,	11,49
Rozmaite dochody	91,	2,45,	10,88,	6,77,	1,64,	3,27
Ogół,doch,zwyczajn,	72,03,	135,15,	193,63,	234,45,	225,90,	238,71
Doch,nadzwyczajne	17,67,	2,61,	14,65,	1,34,	33,35,	4,29
Ogół,doch,zwyczajn, i nadzwyczajnych	89,70,	137,76,	208,28,	235,79,	259,25,	243,00

U w a g a : Ogólna suma dochodów na 1926 rok nieco odbiega od sumy ogłoszonej w prasie,-

Wydatki państwa w okresie 1921 - 1926 r, / w tys,litów/

Nazwa Ministerstw względnie instyt,	1921 r,	1922 r,	1923 r,	1924 r,	1925 r,	1926 r
Prezydent Republ,	94,	71,	247,	361,	329,	259
Sejm	439,	515,	778,	1,455,	1576,	1,354
Gabinet Ministr,	958,	930,	4,861,	1,023,	3297,	1,720
M-wo Spr,Wewn,	4,097,	4,916,	7,529,	17,409,	23347,	22,465
" Finansów	3,472,	26,588,	27,651,	28,613,	28358,	25,039
" Rolnictwa	4,116,	5,071,	17,975,	21,819,	26298,	31,841
" Oświaty	3,889,	7,464,	17,981,	25,087,	32,761,	31,381
" Sprawiedl,	1,328,	2,042,	3,844,	6,516,	7478,	9,082
" Komunikacji	18,443,	23,224,	54,246,	71,724,	70384,	60,417
" Spr,Zagr,	2,980,	7,916,	7,771,	4,772,	6023,	7,091
" Obr,Kraj,	49,406,	51,814,	64,689,	44,448,	52347,	44,752
Kontrola Państwa	217,	337,	558,	987,	1120,	1,113
Minister bez teki do spraw żyd,	58,	60,	73,	-	-	-
Minister bez teki do spraw biał,	46,	53,	92,	-	-	-
Długi i pożyczki państwowe	-	-	-	-	6026,	6,379
O g ó ł e m	89,605,	131,001,	208,297,	224,214,	259254,	242,693

Z powyższych tabelek wynika,że dochody państwa,wyrażające siłę płatniczą Litwy stale utrzymują się na poziomie 200 - 250 milj,litów,Poszczególne pozycje dochodowe również utrzymują się na jednym mniejwięcej poziomie,Wszystko to dowodzi,iż niema realnych danych,któreby wskazywały na "krach ekonomiczny" kraju,Potwierdza to również tabelka depozytów pieniężnych w bankach i instytucjach kredytowych na Litwie,-

R o k	w milj,lit,
1923 /1-go lipca/	31
1924	71
1925	79
1925 /1-go paźdz,/	73

Szczegółowsze dane znajdziemy w poniższej tabelce:

Wkłady w instytucjach kredytowych /w miljonach litów/

R o k 1923

	Wkłady na czas ograniczony i nieograniczony,	Rachunki bieżące,	Ogółem
Banki Akcyjne	0, 2,3	25,8	28,1
Domy Bankowe	0,4	0,8	1,2
Do przeniesienia:	2,7	26,6	29,3

d.c.

	Wkłady na czas ograniczony i nieograniczony/	Rachunki bieżące,	Ogółem
Z przeniesienia:	2,7	26,6	29,3
T-wa wzajemn.kredytu	0,1	0,6	0,7
Banki kooperac.	0,9	0,3	1,2
Ogółem	3,7	27,5	31,2
Rok 1924.			
Banki akcyjne	18,9	46,6	65,5
Domy bankowe	0,3	0,7	1,0
T-wa Wzajemn.kredytu	0,2	2,4	2,6
Banki kooperac.	0,9	1,2	2,1
Ogółem	20,3	50,9	71,2
Rok 1925.			
Banki akcyjne	22,2	50,3	72,5
Domy bankowe	0,1	0,2	0,3
T-wa Wzajemn.kredytu	0,4	3,0	3,4
Banki kooperac.	2,1	0,6	2,7
Ogółem	24,8	54,1	78,9

Tabelka litewskiego handlu zagranicznegi,którą podajemy poniżej również nie świadczy o fatalnej sytuacji w kraju:

Litewski handel zagraniczny/w miljonach litów/ :

Rok	Eksport	Import
1920 r.	55,1	72,3
1921 r.	57,6	95,3
1922 r.	76,9	74,9
1923 r.	146,8	156,6
1924 r.	266,6	206,5
1925 r. /9 mies./	174,3	195,6

Czem jednak tłumaczyć likwidację około 2 tys.zakładów handlowych w ciągu jednego roku,pobieranie 24-36% od pożyczek prywatnych,bezrobocie a wreszcie silną redukcję budżetu na 1926 r. /z 301 milj.lit. na 243 milj.lit./?

Aby odpowiedzieć na powyższe pytania,należy rzucić okiem na wzajemny stosunek pozycyj dochodowych i wydatkowych w budżecie litewskim w ciągu kilku ostatnich lat.-

Z danych budżetowych/odnoszących się do dochodów/ wynika,że budżet litewski opiera się na dochodach z podatków pośrednich i rozmaitych opłat /rinkliavos/.Natomiast podatki bezpośrednie spadają przeważnie na rolnictwo / w 1924 r. z ogólnej sumy 34 milj.lit. podatków bezpośrednich niemal 20 milj.lit.dało rolnictwo, 3 milj.litów - nieruchomości miejskie, 9 milj.lit. - zakłady przemysłowo-handlowe, pozostałe zaś 2 milj.litów - podatki od przekazania /paveldejimas/,przyznania /pripažinimas/,wolnych zawodówm,kapitałów i t.d./ Z podatków pośrednich największe źródło dochodów stanowią cła / w 1924 r. - 45 milj.lit.czyli 46% ogólnych podatków pośrednich/ oraz monopole / w 1924 r. - 36 milj.lit. czyli 37% ogólnych podatków pośrednich/

Wzajemny stosunek pozycyj dochodowych:

	1921 r.	1922 r.	1923 r.	1924 r.	1925 r.	1926 r
Ogólne dochody /w milj.lit./	89.7	137.8	16,5	14,5	13,2	13,1.
w tem stanowią:	-	-	16,4	23,8	29,2	25,8
Podątki bezpośr.	8,15%	7,55%	17,0	18,2	17,5	19,4
" pośrednie	35,57%	32,13%	3,2	6,4	5,6	4,1
" Dodatkowe	3,44%	1,62%	3,1	3,4	2,8	3,3
Opłaty /rinkliav./	1,13%	2,65%	20,2	18,7	19,1	19,5
Doch.od inwest. państw./imones/	17,17%	18,01%x/	16,0	10,6	9,7	8,6
Doch.od majątk.i kapit.państwow.	11,47%	26,48%	0,1	0,00	0,01xx/	0,04
Doch.rozmaite	2,37%	9,66%	1,3	1,5	2,2	4,8
" nadzwycza	19,70%	1,89%	5,6	2,9	0,7	1,4
Ogółem.	100%	100%	100,0	100,0	100,0	100,0

Wzajemny stosunek pozycyj wydatkowych.

	1921 r.	1922 r.	1923 r.	1924 r.	1925 r.	1926 r
Ogólne wydatki /w milj.lit./	89,6	131,0	0,11	0,2	0,1	0,1
W tem stanowią:	-	-	0,37	0,6	0,6	0,6
Prezydent Republiki i Sejm	0,60%	0,44%	2,33	0,5	1,2	0,7
Gabinet Ministr.	1,07%	0,71%	3,61	7,8	9,00	9,3
M-wo Spr.Wewnętrzn.	4,57%	3,75%	13,27	12,8	10,9	10,3
" Finansów	3,88%	20,30%	8,63	9,7	10,1	13,1
" Rolnictwo	4,59%	3,87%	8,63	11,2	12,6	12,9
" Oświata	4,34%	5,70%	1,85	2,9	2,9	3,7
" Spr.Zagran.	3,33%	6,04%	26,04	32,0	27,1	24,9
" Sprawiedliwości	1,48%	1,56%	3,73	2,0	2,3	2,9
" Komunikacji	20,58%	17,73%	31,06	19,8	20,2	18,4
" Obrony Kraj.	55,14%	39,55%	0,30	0,4	0,7	0,5
Kontrola Państw.	0,31%	0,26%	0,04	-	-	-
M-wo mniejsz.narod.	0,11%	0,09%	0,04	-	-	-
Długi i pożyczki państwowe					2,32	2,62
Ogółem	100%	100%	100,0	100	100	100

Przypisek Redakcji. Tablice te podajemy na odpowiedzialność "Lietuvis Ukis'a". W pierwszej pozycji: ogólne dochody i ogólne wydatki zarówno pierwszej jak drugiej tablicy w oryginale litewskim, któregośmy się przytrzymywali dla rubryk lat 1923, 1924, 1925 i 1926 podane są zupełnie niezrozumiałe cyfry w wierszu pierwszym i wierszu drugim. Pozycje tych rubryk winny zawierać w miljonach litów ogół dochodów i wydatków i zgodnie z poprzedniemi tablicami powinniśmy tutaj mieć:

	rok 1923	1924	1925 i	1926
w ogólnych dochodach w miljonach	208,3	235,8	259,2	243,0
w ogólnych wydatkach w miljonach	208,3	224,2	259,2	242,9

Uwaga: x/ winno być: 18,02%, xx/ winno być: 0,01.

Tabelki powyższe ilustrują nieznaczne odchylenia pozycyj dochodowych oraz wzajemny stosunek pozycyj wydatkowych.Jednocześnie z tabelek tych wynika,że zdolność płatnicza ludności nie uległa /w ciągu 6-ciu lat ostatnich/ istotnej zmianie.

Przyjrzyjmy się dalej niektórym rzeczowym pozycjom wydatkowym.

	1925 r. asygnowano.	1926 r. projektowano
Perjodyki i druki	1291	824
Subwencje dla uczącej się młodz.	1353	1075
Urządzanie wystaw	100	31
Instytucje nauk.,kult.i artyst.	725	852
Szosy	2588	1956
Opieka społeczna	2600	972
Potrzeby zdrowotne	1785	1828
Oświata	3956	4264
Kultura rolna	2630	4041
Kultura leśna	2639	2763
Budowa domów	3921	4314
Budowa nowych szos i mostów	-	30
Koleje	33016	42381
Drogi wodne	2793	2131
Przeprowadzenie drenów polnych	40	-
Walka z pożarami	-	40 x/
Wynagrodzenie za zabite z powodu nosacizny konie.-	40	49

Tabelka powyższa najwymowniej ilustruje ciężki stan finansowo-ekonomiczny Litwy.Zaspakaja się jedynie najniezbędniejsze potrzeby państwa.Szczególnie wymowną jest pozycja 30 tysięcy litów "na budowę nowych szos i mostów" na Litwie, gdzie drogi są wprost niemożliwe,zaś rzeki nie do przejścia. Inne pozycje zostały znów wydatnie zredukowane,lub nawet skreślone.Tak np: pozycja "budowa nowych kolei" /10 milj.lit./ została skreśloną.Do naprawy sytuacji niewieleby się przyczyniło zredukowanie takich pozycyj jak np:auta,budowa gmachów i t.p.Sporne te pozycje wynoszą bowiem łącznie około 5 milj.lit.,a musiałyby w takiej czy innej formie /wynajem pojazdów,dzierżawa lokali i t.p./ w budżecie figurować.Skreślanie czy redukcja sum,stanowiących zaledwie 1 - 3% wydatków budżetowych na poprawę sytuacji nie wpłynie.W takim wypadku chodziłoby o jakąś większą pozycję wydatkową jak np: utrzymanie armji.Rząd sam powinien rozstrzygnąć,czy w dzisiejszych warunkach redukcja wydatków na wojsko da się bez szkody dla bezpieczeństwa kraju pomyśleć.Skoro nie,w takim razie wypadłoby bądź wyszukać nowe źródło dochodów,bądź też ograniczyć się w wydatkach jeszcze bardziej.

Naprawa sytuacji przez zwiększenie podatków bezpośrednich jest według wszelkiego prawdopodobieństwa rzeczą chybioną.Z podanych przedtem tabelek wynikało,że dochody z podatków bezpośrednich wahały się w granicach 15% mniejwięcej i nic nie wskazuje na to,aby dały się łatwo zwiększyć.- Dochody z mienia państwowego również nie dadzą się zbytnio zwiększyć.Jedyne większe źródła dochodów - to podatki pośrednie i cła.Wszelako,czy te ostatnie pozycje dadzą się zwiększyć bez uszczerbku dla gospodarstwa krajowego? Kwestja to niezwykle doniosła,na którą trudno dać odpowiedź.Każda bowiem zmiana wysokości podatków oddziaływa na cenę produktów pracy a nawet kapitału.Już obecnie np: rolnicy litewscy uskarżają się na drożyznę manufaktury i t.p. przy jednoczesnej taniości produktów rolniczych.Inaczej zresztą być nie może,wobec tego,że główny odbiorca litewskich produktów rolniczych - Niemcy - ogrodził się murem ceł agrarnych,Litwa zaś musi również przy pomocy ceł /nowa zmiana taryfy/ ochraniać kiełkujący przemysł rodzimy przed obcą konkurencją.-

----

Uwaga: x/ Walka z pożarami - 10.

Wątpić wszelako należy, czy zwiększone ostatnio przez rząd litewski cła importowe wpłyną na zwiększenie dochodów celnych, gdyż takie protegowanie przemysłu rodzimego automatycznie zmniejsza import. Uciekać się znów do taryfy ceł eksportowych jak to miało miejsce w pierwszych latach niepodległości, jest rzeczą niemożliwą, gdyż produkty litewskie i bez tego ledwie mogą na rynkach zagranicznych konkurować.-

Naogół więc skonstatować należy, iż radykalna naprawa finansów litewskich nie da się uskutecznić zwykłymi środkami redukcyj czy skreślań budżetowych. Na poprawę stosunków finansowych mogłaby wpłynąć jedynie radykalna reorganizacja całej gospodarki społecznej w kraju, a przedewszystkiem zwiększenie produkcji.-

Eksport ważniejszych towarów litewskich.

		I l o ś ć 1923 r.	1924 r.	1925 r. /w ciągu 9 m/
Konie	sztuk	6.606.	22.782.	20.790.
Bydło rog./do 2 l.wieku/		1.202.	13.363.	8.598.
" "ponad 2 l. " /		10.074.	14.613.	19.369.
Swinie	sztuk	1.637.7.	43.537.	28.919.
Prosięta	"	22.492.	11.933.	5.373.
Indyki	"	894.	6.936.	4.406.
Kury	"	34.826.	140.363.	92.329.
Żyto	ton	-	1.591,4.	1.266,3
Jęczmień	"	-	4.772,4.	1.489,8
Owies	"	-	15.775,1.	2.475,7
Jaja	w tys.szt.	85,985,0.	84.720.2.	54.284,5
Wieprzowina	ton	-	1.062.6.	1.769.2.
Wołowina	"	-	3.215,3.	
Belki dębowe	"	-	1.596,1.	2,657,7
" jesionowe	"	-	123,8	3,515,7
" jodłowe	"	-	6.258,0	6.515,7
" [illegible]	"	-	4.460,0	-
" sosnowe	"	-	18.179.9.	7.776.0
" brzozowe	"	-	663,5	-
" olchowe	"	-	4.298.5.	-
Rozmaite surowce /drzewo/		442,3.	12.193.4.	15.515.8
Deski		-	10.167,0.	12.538.7
Blanki /blankos/		-	5.401.0.	1,4
Drzewo obrobione		443,3	54,122,7.	-
Klepki		-	92,5.	-
Papierówka		-	83.751.4.	70.986.9
Krokwie		-	2.035.6.	-
Drzewo na zapałki		-	1.234.3.	-
Obręcze drewniane		-	30,2.	-
Celuloza		-	36.902.6.	27.383.3
Siemię lnu		18.910.4.	18.637.2.	3.195.9
Przędza lnu		7.724.8.	14.047.2.	8.408.0
Szmaty		5.430.0.	5.842.5.	3.938.9
Skóra na podeszwy i jucht		-	257.8.	-
Papier i wyr.z papieru		-	2.263.3.	-

W a r t o ś ć /w tys.lit./

	1923 r.	1924 r.	1925 r.
Konie	4.729.8.	16.124.7.	13.578.0.
Bydło rog./do 2 l./w	3.052.1.	1.085.4.	4.449.9
" " /ponad 2 l./	-	4.318.1.	2.055.8.
Swinie	7.728.4.	11.447.5.	7.885[illegible].x/
Prosięta	-	325.1.	256.4.
Indyki	13,8	118,1.	81,6.
Kury	203,9.	678.1.	493,9.
Żyto	-	604.0.	584,9.
Jęczmień		1.[illegible]45.4.xx/	76[illegible].9.
Owies	-	6.032.8.	1.177.1.
Jaja	15.102.6.	19.938.1.	11.568.0.

Uwaga: x/7.885.3. xx/ 1.945.4.

d.c.

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /w ciągu 9 m./
a/Wieprzowina	-	3.487.9.	3.882.3.
b/Wołowina	-	6.60[illegible].7.	
Bełki dębowe	-	375.[illegible].	365.3.
" jesionowe	-	92.1.	761.3.
" osinowe	-	1.484.6.	761.3.
" jodłowe	-	491.7.	-
" sosnowe	-	2.182.1.	1.168.6.
" brzozowe	-	70.3.	-
" olchowe	-	899.6.	-
Rozmaite sur./drzewo/	-	2.460.2.	2.140.9.
Deski	-	3.102.4.	3.090.6.
Blanki /blankos/	-	1.977.2.	0.5.
Drzewo obrobione	35.235.8.	18.891.3.	-
Klepki	-	28.8.	-
Papierówka	-	9.321.9.	5.649.7.
Krokwie	-	579.1.	-
Drzewo na zapałki	-	323.7.	-
Obręcze drewniane	-	39.4.	-
Celuloza	-	19.525.4.	14.677.8.
Siemię lnu	13.047.3.	16.292.2.	3.007.1.
Przędza "	12.980.1.	52.748.3.	33.684.5.
Szmaty	4.231.5.	4.892.1.	3.161.1.
Skóra na podeszwy i jucht	-	4.865.3.	-
Papier i wyr.z pap.	-	1.863.8.	-

Import ważniejszych towarów.

I l o ś ć / w tonnach/

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /w ciągu 9 m/
Żyto	-	571.3.	14.594.0.
Pszenica	-	2.511.8.	-
Jęczmień	-	42.0.	-
Owies	-	93.6	-
Kukurydza	-	-	-
Kartofle	-	5.7	-
Ryż	-	1.883.2.	2.116.1.
Owoce surowe i różne	-	506.9.	-
Cukier	11.340.6.	14.452.5.	15.103.0.
Sól	10.221.6.	26.575.3.	18.865.2.
Śledzie	12.522.3.	10.073.1.	11.481.7.
Tytoń w liściach	686.6.	712.7.	654.5.
Nawozy sztuczne	23.380.4.	52.363.4.	15.368.5.
Cement	24.879.7.	25.551.2.	24.704.7.
Węgiel kamienny	83.242.5.	149.754.6.	96.506.2.
Olej skalny /ropa naftowa/	670.8.	1.979.6.	2.483.2.
Nafta	6.624.5.	11.737.9.	8.240.4.
Żelazo w sztabach	-	2.269.3.	12.017.9.
Wyroby ze skóry	1.497.8.	397.1.	11.9.
Produkty chemiczne i farmaceutyczne	28.227.4.	409.9.	220.0.
Wyroby ze spiżu	-	1.311.1.	1.385.0.
Maszyny rolnicze	1.684.1.	2.287.3.	1.259.7.
Wagony i lokomotywy	-	1.238.0.	692.5.
Papier i wyr.z pap.	5.057.0.	3.986.0.	4.261.3.
Tkaniny bawełniane /białe i barwne/	-	1.356.6.	1.658.4.
Tkaniny wełniane	-	616.2.	326.6
" wiązane	-	143.7.	152.5.
Brykiety	-	6.854.1.	-
Benzyna	771.2.	871.4.	1.088.5.

W a r t o ś ć / w tys.lit./

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /w ciągu 9 mies./
Żyto	-	350.9.x/	8.086.7.
Pszenica	-	1.489.9.	-
Jęczmień	-	22.4.	-
Owies	-	38.1.	-
Kukurydza	-	-	-
Kartofle	-	1.5.	-
Ryż	-	1.543.6.	1.693.7.
Owoce surowe i różne	-	915.1.	-
Cukier	10.295.4.	14.359.2.	14.813.2.
Sól	586.7.	2.201.2.	1.746.5.
Śledzie	5.173.1.	5.688.4.	6.909.6.
Tytoń w liściach	1.488.6.	1.449.2.	1.495.0.
Nawozy sztuczne	4.333.6.	5.997.7.	2.284.5.
Cement	2.782.0.	1.935.7.	2.175.7.
Węgiel kamienny	5.243.8.	8.786.7.	5.572.1.
Olej skalny /ropa naftowa/	123.3.	203.9.	450.9.
Nafta	1.982.9.	2.798.3.	1.728.2.
Żelazo w sztab.i ark.	-	1.132.6.	4.623.2.
Wyroby ze skóry	6.561.5.	8.382.4.	417.9.
Produkty chemiczne	9.844.9.	1.202.3.	1.087.3.
Wyroby ze spiżu	-	1.795.6.	1.347.2.
Maszyny rolnicze	3.108.6.	3.286.4.	1.997.5.
Wagony i lokomotywy	-	1.509.2.	1.019.9.
Papier i wyroby z pap.	3.285.1.	4.373.1.	4.535.9.
Tkaniny bawełniane /białe i barwne/	-	22.930.7.	23.286.4.
Tkaniny wełniane	-	15.246.7.	8.924.7.
" wiązane	-	4.747.3.	5.104.2.
Brykiety	-	548.5.	
Benzyna	704.8.	589.0.	657.4.

Z tabelki eksportu wynika, że stosunek wzajemny pozycyj eksportowych uległ w ostatnich paru latach znacznym zmianom. W pierwszych latach niepodległości najważniejszemi źródłami eksportu były lasy, jaja i len. Obecnie źródła te bądź wyczerpały się, bądź też dochody z nich nie dają się zwiększyć. Natomiast znacznie wzrósł eksport bydła, co przypisywać niewątpliwie należy wysiłkom, zmierzającym do podniesienia hodowli bydła. Być może, iż jest to jedyna branża gospodarki rolnej, którą dałoby się wyzyskać przy naprawie finansów krajów. W związku z tem jednak, należałoby stanowczo zwiększyć pozycję "budowy nowych szos i mostów" /30 tys.lit./, chociażby nawet kosztem innych pozycyj. Podobnież mogłaby ulec ponownym zmianom /na korzyść rolników/ polityka celna /podatki pośrednie/. Wszelako nie da się to przeprowadzić odrazu. Jednocześnie należy liczyć się z ogólnym anormalnym okresem powojennym.-

Naogół stwierdzić wypada, że obecny ciężki stan ekonomiczny Litwy jest konsekwencją konjuktury światowej. Tem nie mniej wszelako wpływają nań decydująco również warunki miejscowe, które, jak zaznaczyliśmy, nie dadzą się zmienić odrazu.-

Co się znów tyczy ciężkiej sytuacji kupiectwa żydowskiego, to przypisać ją głównie wypada temu, że rolnicy litewscy zaczynają na coraz szerszą skalę uciekać się do kooperacji, z pominięciem pośredników - żydów.-

---

Uwaga: x/ 350.9.

W a r t o ś ć /w tys.lit./

	1923 r.	1924 r.	1925 r. /w ciągu 9 mies./
Żyto	-	350.3 x/	8.06[illegible].7
Pszenica	-	1.5[illegible]	-
Jęczmień	-	22.[illegible]	-
Owies	-	36.1	-
Kukurydza	-	-	-
Kartofle	-	1.8	-
Ryż	-	1.543.6	1.693.7
Owoce surowe i ryż	-	15.[illegible]	-
Cukier	10.295.4	[illegible]35[illegible]	14.313.2
Sól	586.7	[illegible]20[illegible]	1.746.[illegible]
Śledzie	5.173.1	[illegible]66[illegible]	6.909.[illegible]
Tytoń w liściach	1.488.[illegible]	[illegible]44[illegible]	1.495.[illegible]
Nawozy sztuczne	4.335.[illegible]	[illegible]997.7	[illegible]284.5
Cement	2.782.[illegible]	[illegible]935.[illegible]	[illegible]175.7
Węgiel i kamienny	[illegible]245.[illegible]	[illegible]	[illegible]2.1
Olej [illegible]lny /rop[illegible] naftowy/	123.[illegible]	203.9	450.9
Nafta	1.[illegible]52.9	2.[illegible]	1.728.2
Żelazo [illegible] stal i [illegible]	-	[illegible]	4.623.2
Wyroby ze skóry	6.[illegible]	[illegible]362.[illegible]	417.9
Produkty chemiczne	[illegible]	1.205.[illegible]	1.087.3
Wyroby ze szkła	-	1.791.[illegible]	1.347.2
Maszyny rolnicze	[illegible]103.9	[illegible]	1.997.5
Wagony i lokomotywy	-	[illegible]	1.019.9
Papier i wyroby [illegible]	265.[illegible]	[illegible]	4.535.9
Tkaniny bawełniane /białe i barwne/		22.[illegible]	23.266.4
Tkaniny wełniane		15.[illegible]	6.924.7
wiszące		[illegible]	5.104.2
Brykiety		[illegible]	
Benzyna	70.[illegible].6	5[illegible].0	657.4

Z tabl[illegible] [illegible]portu wynika, że stosunek wzajemny pozycyj eksportow[illegible] w ostatnich paru latach znacznie zmienił [illegible] [illegible] [illegible]ach ni[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] nie dają się [illegible] [illegible] [illegible] przytoczyć nie- [illegible] [illegible] się nadow- [illegible] [illegible] rolnej [illegible] w krajów. W zwią[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "bu- [illegible] [illegible] nawet kosz- [illegible] [illegible] cenowym zmianom [illegible] [illegible] podatki pośrednie/. Prze- [illegible] to przezwyciężenie [illegible] [illegible] należy liczyć się z ogólnymi [illegible] okresem powojennym.-

[illegible] stwierdzić wypada, że obecny ciężki stan ekonomiczny Litwy jest konsekwencją koniunktury światowej. Tem nie mniej wszelako wpływają nań decydująco również warunki miejscowe, które, jak zaznaczyliśmy, nie dadzą się zmienić odrazu.

Co się zaś tyczy ciężkiej sytuacji kupiectwa żydowskiego, to przypisać ją głównie wypada temu, że rolnicy litewscy zaczynają na coraz szerszą skalę uciekać się do kooperacji, z pominięciem pośredników - żydów.-

Uwaga: x/ 350.9.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE.

D o r o c z n y z j a z d p a r t j i c h r z e ś ć j a ń s k o - d e m o k r a t y c z n e j /k r i k š č i o n i u s d e m o k r a t u t. z w. K. D./ n a L i t w i e.- "Rytas" w N.34 z 11/II.r.b. / i następnych/ zamieszcza sprawozdanie z przebiegu dorocznego zjazdu partji "krikszczioniów" /chrześćjańskiej demokracji/.-Sprawozdanie "Rytasa podajemy w streszczeniu:

Doroczny zjazd partji "krikszczioniów" rozpoczął się 10 lutego r.b.Konferencję zagaił Prezes Centralnego Komitetu Partji k.d. pos.Szmułksztis.Do Prezydjum Zjazdu wybrani zostali:dr.Paksztas,dr.Gylis,A.Juszka.ks.Grauskas i Ziuras; do sekretarjatu - Martinkajtisówna,Ziżys i Lejvis.Uczestników zjazdu powitał w imieniu rządu premjer Bistras,wyrażając radość z powodu zgromadzenia się tak licznych współpracowników rządu i życząc owocnej pracy.Dalej, w imieniu biskupa sejneńskiego Karosasa /Karasin/ powitał uczestników zjazdu ks.Grauskas.Wreszcie odczytano piśmienne pozdrowienia od wizytatora papieskiego arc.Matuleviczius,od bisk.żmudzkiego Karewicziusa od prof.Buczysa,od partji "Darbo Federacji" od Związku Litewskiej Młodzieży Katolickiej "Pavasaris",od T-wa Trzeźwości,od T-wa Litewskich Kobiet Katolickich,od Stowarzyszenia "Aleitininkai" od kowieńskiej frakcji "krikszczioniów" od frakcji sejmowej Ukininku Sajunga",od Centr.Zarzadu "Uk.Sajunga" i t.d.

Przed ustaleniem składu poszczególnych komisyj uchwalono regulamin posiedzeń en block.Wyłoniono komisję: 1/pozdrowień,2/skarg,3/redakcyjną,4/projektów i 5/wyborów do Centr.Komitetu.-

Sprawozdanie z działalności Centralnego Komitetu Partji.-

Następnie ks.Szmułksztis złożył sprawozdanie z działalności Centralnego Komitetu.Partja k.d. /chrześćjańska demokracja/ spotyka się w pracy swej z dużemi trudnościami; zwłaszcza z trudnościami stwarzanemi przez partje opozycyjne.Wszelako poparcie katolickiego ludu litewskiego z jednej strony,zaś materjalna i moralna pomoc Litwinów amerykańskich z drugiej - pozwalają partji k.d. na pracę i pokonywanie przeszkód.Międzynarodowa sytuacja Litwy wciąż się wzmacnia.Tak np: zgadzając się na układy z Polską w sprawie spławu drzewa okazała Litwa światu swą lojalność i gotowość wywiązania się z przyrzeczeń.Ze względu znów na ekonomiczne potrzeby kraju,rząd stara się o uzyskanie pożyczki zagranicznej,która szczególnie przydałaby się osadnikom litewskim w związku z przeprowadzaną reformą rolną. Pozatem do najważniejszych zadań rzadu należy zaprowadzenie dobrej komunikacji w kraju.-

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.-

Następnie członek komisji Rewizyjnej p.L.Gira złożył sprawozdanie ze stanu kasy partji.Dochody/w 1925 r/ wynosiły 153,464 lit., wydatki zaś , 152,655 lit.Sprawozdawca oświadczył,że bardziej szczegółowego sprawozdania złożyć nie może,ze względu na wyjazd skarbnika partji ks.Dagilisa do Ameryki.-

Polityka zagraniczna.-

Dalej następuja sprawozdawcze przemówienia członków rzadu.Pierwszy przemawiał minister spraw zagranicznych prof.Reynis.Po scharakteryzowaniu warunków w jakich możliwem jest prowadzenie jakiejkolwiek polityki zagranicznej

wogóle, poruszył p.minister stosunki Litwy z innemi państwami oparte na traktatach.Mówca kładł duży nacisk na nawiązanie bliższych stosunków z Rosją,Niemcami i Łotwą.Mówiąc o kwestji wileńskiej,podkreślił p.minister wyraźne stanowisko rządu w tej sprawie.-

Szkolnictwo.-

Drugi z kolei przemawiał minister oświaty Jokantas.Omawiał on dość szeroko obecny stan szkolnictwa litewskiego oraz jego ustrój przyszły.Wprowadzenie przymusu szkolnego spotyka się narazie z olbrzymiemi trudnościami i wymaga wielu lat czasu.Największą przeszkodą jest brak personelu nauczycielskiego oraz lokalów szkolnych.Wszelako już w początkach r.b. /zanim nadejdzie wiosna/ zamierza się stworzyć pełny kontyngent nauczycielski i praca na polu oświatowem będzie posuwała się naprzód,na ile na to pozwolą środki pieniężne.Obecnie na terytorjum nieokupowanej Litwy znajduje się około 2000 szkół początkowych oraz około 3000 nauczycieli ludowych.Przy wprowadzeniu przymusu szkolnego,zachodziłaby potrzeba przeszło 2270 szkół elementarnych oraz [illegible]0 nauczycieli ludowych.Stworzenie powyższej liczby szkół elementarnych pochłonęłoby niemal 2,5 milj.lit.,utrzymanie zaś nauczycieli ludowych - 10 milj.lit. Rząd nie rozporządza narazie tak wielkimi kredytami.Szkół średnich jest na Litwie dość dużo: 43 gimnazja, 26 progimnazjów,9 średnich szkół specjalnych,3 gimnazja dla dorosłych i 3 kursy dla dorosłych Liczba abiturjentów wzrasta corocznie.W 1921 r. ukończyło gimnazja - 202 ucz. w 1922 r. - 344 ucz.,w 1923 r. - 520 ucz.,w 1924 r. - 835 ucz., w 1925 r. - 1056, w 1926 r. będzie mniejwięcej 1211 abiturjentów.Liczba studentów uniwersytetu kowieńskiego wzrosła z 1795 /1924 r./ na 2368 /1926r/ W 1926 r. liczba absolwentów będzie wynosiła mniejwięcej : wydz.teolog.-filoz. - 16 osób, wydz. prawny 103 osoby,wydz. przyrodn. - 15 osób,wydz.med. - 34 osoby, wydz.techn. - 22 osoby i humanistyczny 22 os.;ogółem przeszło 200 absolwentów /ok/Na przyszły zaś rok liczba ta wzrośnie do 600 osób. W związku z tem powstaje na Litwie kwestja hyperprodukcji inteligencji.To też rzecz oczywista w kraju ujawniła się już reakcja przeciwko ogólno-kształcącemu charakterowi szkoły,natomiast kładzie się nacisk na szkoły zawodowe,specjalne.- Obecnie ministerstwo pracuje nad projektem ustawy o szkołach rzemieślniczych.Przedewszystkiem planuje się otwarcie szkół rzemieślniczych w Poniewieżu,Marjampolu i Telszach.-

Sprawy wewnętrzne.-

Następnie przemawiał minister spraw wewnętrznych Endziułajtis.Mówiąc o policji p.minister zaznaczył,że liczebność jej na Litwie jest zbyt mała w porównaniu z innemi państwami europejskiemi.Kontygent policji litewskiej osiągnął nie dające się już dalej redukować minimum.Dalej p.minister podnosił potrzebę reorganizacji samorządów.W sprawie remontu i utrzymania dróg publicznych,ma M-stwo udzielić odpowiednich wskazówek wójtom,sołtysom i policji.Pozatem M-stwo zamierza stworzyć w Oranach sanatorjum dla suchotników,w Kownie zaś szpital dla zakaźnych chorych.Niezależnie od tego M-stwo wspiera już istniejące szpitale drogą subsydjów.Ministerstwo opracowało wreszcie projekt ustawy o walce z chorobami wenerycznemi.Co się tyczy opieki społecznej to M-stwo preliminowało /na rok 1926./ subsydja na ten cel w wysokości 800,000 lit.-

Kolejnictwo.-

Z kolei przemawiał minister komunikacji Sliżys.- Mówca podkreślił,iż kraj posiada zbyt mało kolei i to nieodpowiadających w większości wypadków potrzebom kraju,gdyż koleje litewskie budowane były przez władze rosyjskie i niemieckie,powodujące się względami strategicznemi.Rząd litewski przejął 1104 km. kolei szerokotorowej i 563 km. wąskotorowej. Dla skierowania ruchu tranzytowego na Kłajpedę-M-stwo rozpo-

częło budowę nowej linji Omowle-Telsze,a jednocześnie zarządziło remont portu Kłajpedzkiego dla zastosowania go do nowych zadań.Ministerstwo asygnuje na ten cel corocznie duże sumy.Litwa dotkliwie odczuwa brak dostatecznej ilości szos. Należałoby niezwłocznie przeprowadzić budowę nowych szos o łącznej długości 1500 klm.Wszelako budowa ta związana jest z wielkiemi kosztami i potrwałaby 10 lat.Co do dróg wodnych, to jedną z najaktualniejszych kwestyj jest obecnie regulacja Niemna /na przestrzeni Kowno-Smoliniszki/,co dałoby tańszą komunikację z Kłajpedą.Odnośny projekt został już przez M-stwo opracowany.Mówiąc wreszcie o pocztach,telegrafach i telefonach,podkreślił minister,że Litwa,pod względem ich funkcjonowania nie pozostaje w tyle za Europą.-

Rolnictwo.-

Dalej przemawiał minister rolnictwa Krupaviczius. Operował on danemi,które w swoim czasie podawał "Rytas" /wywiad z ministrem rolnictwa Krupaviciusem/.Mówca kładł nacisk na niedawne zniszczenie kraju przez odwrót wojsk rosyjskich i okupację niemiecką.Sami Niemcy przyznają się,że wywieźli z Litwy: 50.540 koni, 28.428 sztuk innego bydła,karmu dla bydła na sumę 17 milj. marek złotych,zboża na 78 milj.mr. zł.- koniczyny - 12 milj.mr.zł. wełny na 20 milj.mr.zł. Według obliczeń litewskich jednak Niemcy ograbili Litwę w większym stopniu,wywożąc koni 140 tys. i bydła na sumę 400 milj. lit.Lasu wycięto podczas okupacji niemieckiej 42 tys.ha /na sumę 0,25 miljarda lit./,spalono wsi 1200 oraz przeszło 30 wsi parafjalnych.Naogół okupacja niemiecka przyniosła Litwie 2.5 miljarda litów strat.Dzisiaj,dzięki niesłychanym wysiłkom rolnictwo litewskie osiągnęło poziom wyższy od przedwojennego kraj winien dążyć do zrównania się pod względem rolnictwa z krajami Europy Zachodniej i dlatego winien zwrócić uwagę na hodowlę bydła i mleczarstwo,jako na najbardziej rentowne gałęzie rolnictwa.Minister z ubolewaniem stwierdza,iż wydawane bezpłatnie przez M-stwo pismo "Ukininko Patarejas" /Poradnik gospodarza/ został zaprenumerowany zaledwie przez 30.000 rolników /z ogólnej liczby 200.000./.Mówiąc o lasach oświadczył minister,że na ewidencji ministerstwa znajduje się 861.572 ha lasu,w tem 665.776 ha.,lasu właściwego /medynas/;35.000 ha, zarośli /retynas/;5553 ha. lasu sztucznego /kulturos/ i 74.337 ha polan /aikščiai/.Procentowo zalesienie Litwy wyraża się cyfrą 16%.Zresztą zalesienie kraju jest nierównomierne.Tak np: w pow.Trockim i Wiłkomierskim,gdzie lasów jest stosunkowo dużo,ludność nie zużywa wyznaczonej normy wyrębu,natomiast w pow.Wyłkowyskim,jazioroskim i sejneńskim odczuwa się dotkliwy brak drzewa.Wyręb lasów wynien być planowy i wynosić jedynie 0,01 ogólnej przestrzeni zalesionej a więc ja - kie ś 8.000 ha rocznie.Tymczasem dla zaspkojenia potrzeb osadników /około 70.000/,bezrolnych /około 40 tys./ i pogorzelców trzebaby wycinać rocznie około 22.000 ha lasu.Dla zaradzenia złu M-stwo zajęło sięopracowaniem planu odbudowy zrujnowanych budynków z ogniotrwałego materjału.Zrealizowanie tego planu wymaga wszelako doświadczonych robotników i niemałego nakładu pieniężnego.Dotychczas pomimo trudności osadnicy i pogorzelcy otrzymują rocznie po 90 festmetr.budulca,co kosztuje skarb 2 milj.lit.Na zakończenie wykazał minister przy pomocy danych cyfrowych pożytek płynący z przeprowadzanej reformy rolnej.-

Działalność Sejmowej Frakcji.-

Dalej ks.Mieleszka zdawał sprawozdanie z działalności sejmowej frakcji k.d.Mówiąc o szkolnoctwie,podkreślił ks.Mieleszka,iż frakcja k.d. wiele pracy włożyła w uregulowanie kwestji szkół mniejszości narodowych oraz kwestji przejścia od szkół koedukacyjnych do osobnych męskich i żeńskich.Ta ostatnia sprawanie została jeszcze zrealizowana ze względu na brak personelu nauczycielskiego oraz lokalów szkolnych.W zakresie opieki społecznej,sejm przyjął cały szereg odnośnych ustaw,jako to : ustawę o emerytalnych pensjach dla wojskowych,ustawę o prawach urzędniczych,ustawę o Kasach

Chorych i t.d.W zakresie finansów Sejm natknął się na nie dające się pokonać trudności, jak np: nieurodzaj z 1924 r.,wzmożony import i t.p,to też dla otrzymania równowagi finansowej wypadło zredukować wydatki państwowe /budżet/.Przyjęty ostatecznie budżet opiera się na całkiem realnych dochodach i nie ma obawy o jakikolwiek kryzys finansowy.Pozatem została przyjęta osobna ustawa o uregulowaniu długów państwowych oraz ustawa o zmianie taryfy celnej.Ta ostatnia ustawa ma na celu ograniczyć import do Litwy.W zakresie rolnictwa przyjęta została ustawa w sprawie urządzeń rolnych /žames trarkymo istatymas/,dotycząca gruntów wywłaszczanych i zwiększających zapas rolny.Pozatem wydano cały szereg ustaw pomniejszyc tak,jak np: ustawa o podatkach spadkowych,ustawa o podatkach gruntowych i t.d.Udzielono również całego szeregu ulg wojskowym,ochotnikom i partyzantom.Na zakończenie podkreślił mówca,iż frakcja K.D. niemało energji i czasu zużyła na odpieranie zmyślonych zarzutów partyj opozycyjnych.-

Finanse.-

Dalej przemawiał w zastępstwie chorego ministra finansów,prezes sejmowej komisji finansowo-ekonomicznej ks. Steponaviczius.Mówiąc o ekonomicznej sytuacji Litwy,podkreślił ks.Steponaviczius,,że kraj pomimo wyniszczenia powojennego i nieurodzaju z 1924 r. wykazał olbrzymi postęp,czego dowodem jest np: stabilizacja lita.Handel zagraniczny Litwy również wyrażał się coraz większa sumą obrotową.W Tak więc w 1920 roku obrót wynosił 127 milj.lit. / 55 milj.lit. eksp. i 72 milj.lit.imp./ w 1924 r. - 772 milj.lit. /266 milj. lit. eksp. i 206 milj.lit. imp./; w 1925 r. - 494 milj.lit. / 242 milj.lit. eksp. i 252 milj.lit. imp./-

Widoki na urodzaj w 1926 r. są dość pomyślne,mimo to,że wskutek wilgoci zeszłorocznej 100 tys.ha gruntów zostało nieobsianych.Rolnictwo litewskie naogół rozwija się pomyślnie.W 1925 r. zdołała Litwa eksportować około 1000 tonn masła na sumę 8,5 milj.lit.-

Przemysł rozwija się również pomyślnie: w Kłajpedzie istnieje fabryka wyrobów tekstylnych,w Jodupiach - tak samo.Zapałki litewskie cieszą się powodzeniem nawet w Meksyku.Istnieje również możliwość założenia cukrowni,wytwórni papieru i superfosfatu.-Założenie cukrowni kosztowałoby 8 - 9 milj.litów.-

Obecnie tranzyt przez Abele,/stacja kolejowa/ wyraża się cyfrą 120 wagonów.Z chwilą,gdy kolejowa sieć litewska stanie na należytej wysokości,tranzyt przez Litwę wzrośnie jeszcze więcej.-

Bank Litewski rozporządzał początkowo kapitałem w wysokości 44 milj. lit.Obecnie granice działalności banku są znacznie szersze i litas ma pokrycie o 7% wyższe.Dla poparcia eksportu krajowego Bank zniżył stopę ~~procentową~~ dyskontową z 8% na 7%.-

Następnie stawiano zapytania i prowadzono dyskusję.Na zapytania odpowiadali: min-Reynis /sprawy zagr./ pos.Szmułksztis /leader frakcji k.d./ min.Krupaviczius /rolnictwo/ i min.Endziułajtis /sprawy wewn./ Uczestnicy dyskusji goraco popierali zarówno politykę rządu,jak też partji k.d.

Partja a wybory.-

Na zakończenie konferencji min.Krupaviczius wygłosił odczyt p.t."Partja a wybory do Sejmu".Prelegent poruszył w nim kierownicze zasady partji k.d. katolicyzm,narodowość i demokratyzm,dowodząc,jak bardzo są obie dla Litwy potrzebne.W kwestji wyborów do Sejmu,podkreślił minister ich doniosłość.Partje opozycyjne pragną drogą wyborów uzyskać większość sejmową,któż wszelako może zapewnić,czy zasiadszy w rządzie nie zechcą opozycjoniści obalać wszystkiego tego, co obecny rząd litewski z takim nakładem pracy zbudował? Dalej podkreślał mówca,iż idei niepodległości Litwy bronili "krikszczioniowie" jeszcze wtedy,gdy nie było do jej urzeczywistnienia realnych warunków.Na zakończenie odśpiewano hymn narodowy i na tem zjazd "krikszczioniów" się zakończył.-

O b a l e n i e w n i o s k u o z n i e s i e n i e s t a n u w o j e n n e g o. Z a m k n i ę c i e s e s j i s e j m o w e j .- Jak należało przypuszczać,demostracyjnie postawiony na porządek dzienny przez opozycyjnego Marszałka Staugajtisa wniosek o zniesienie stanu wojennego został obalony,stronnictwa zaś Chrześćjańskiej demokracji znalazły sposób usunięcie niewygodnego Marszałka przez zgłoszenie wniosku o zakończeniu sesji sejmowej, który znalazł większość.Sprawozdanie z trzech następnych kolejnych burzliwych posiedzeń Sejmu podajemy podług "Dnia Kowieńskiego" / NN.44, 48, 49, 50./.

Posiedzenie Sejmu z dnia 23 lutego.-

Na posiedzeniu Sejmu z dn.23 lutego gwałtawna kampanja,podjęta przez większość trójprzymierza Szmulksztis-Draugelis-Ambrozajtis przeciwko dr.Staugajtisowi,który wciąż wytrwale zasiada w fotelu mardzałkowskim,dosięga zenitu.Obrady trwają w atmosferze najwyższego roznamiętnienia.na sali - nieprzerwana wrzawa,przerywana naraz krótkiemi chwilami ciszy grobowej. Z ław bloku chrześćjańskiej demokracji padają pod adresem Marszałka obelżywe zwroty,okrzyki z żądaniem ustąpienia i t.d.W kuluarach podczas przerwy miedzy podnieconymi posłami przeciwnych obozów odbywa się gwałtowna wymiana zdań.Publiczności, łakomej sensacji, - tłumy.Krążą fantastyczne pogłoski o mającem nastąpić rozwiązaniu Sejmu i t.d.

Jakkolwiek wydaje się to nieprawdopodobnem,jasnem jednak jest,iż wszechmocna dziś jeszcze większość stanowczo zdecydowała pozbyć się Marszałka Staugajtisa.-

Na wstępie posiedzenia-demonstracja: przy stole prezydjalnym fotele wicemarszałków i sekretarzy są próżne.Chrz.dem członkowie prezydjum odmawiają współpracy z Marszałkiem,którego sędziwa majestatyczna postać pozostaje w osamotnieniu.Nietaktowny gest ten,podkreślający bojkotowanie dr.Staugajtisa przykro razi.

Następuje dalszy ciąg nieskończonego czytania ustawy o zniesieniu stanu wojennego.-

Na tem temat wywiązuje się ostra polemika.Blok chrz. dem. stara się dowieść konieczności stanu wojennego.Opozycja natomiast uzasadnia,iż mamy dość już tego.Pos.Draugelis /U.S./ dla uzasadnienia tezy,oznajmia jakoby:"Ubiegłej nocy o godz. 2-ej 300 polaków wdarło się do Wiłkomierza i wzięło 8 żołnierzy litewskich do niewoli."Argument ten jednak oczekiwanego efektu nie wywołał.Pos.Draugelis niepotrzbnie tylko naraził się na kpiny.

Pos.Toluszys /lud./wyraża przekonanie,iż utrzymanie stanu wojennego jest potrzebne chrz.dem. dla sparaliżowania niepożądanej im agitacji przedwyborczej.-

Zdaniem pos.Purenasowej /soc.dem./ stan wojenny jest potrzebny jedynie "kieszeniom Wajłokajtisa".-

W tem miejscu głos zabiera pos.Ambrozajtis /darbo fed./,który ponawia zarzuty Marszałkowi w związku z rzekomem przekroczeniem przez niego statutu i w imieniu trzech frakcyj bloku chrz.dem.powtarza mu votum nieufności.-

W odpowiedzi Marszałek odpiera nieuzasadnione oskarżenia i stanowczo odmawia stawiania tej kwestji pod głosowanie,statutu bowiem podobnego wypadku nie przewiduje.-

Wśród niesłychanego tumultu i hałasu,jaki natychmiast wszczyna większość,Marszałek poddaje następnie pod głosowanie wniosek chrz.dem.domagający się zwrócenia ustawy o zniesieniu stanu wojennego do komisji prawnej.

[illegible]

Posiedzenie Sejmu z dnia 23 lutego.

[illegible]

Wniosek 41 głosem bloku chrz.dem. przeciwko 46 opozycji przyjęto,czyli stan wojenny zostanie utrzymany przez stronnictwa,które są"chrześćjańskie".... w tytule.

Podczas zarządzonej w tem miejscu przerwy napięcie namiętności dochodzi szczytu.-

Po przerwie Marszałek wśród imponującej ciszy na sali oznajmia,iż wpłynął wniosek o zamknięciu sesji.Ze względu na doniosłość sprawy oraz szereg nierozpatrzonych ustaw wniosek odesłano do rozważenia prezydjum Sejmu in gremio.- Gdy wniosek ten zostanie przyjęty,nastąpi zamknięcie sesji,zwołanie nowej i obiór nowego Marszałka.-

Posiedzenie 23 lutego było pieśnią łabędzią Marszałka opozycji dr.J.Staugajtisa.Blok chrz.dem.zwyciężył.Lecz zdaje się jest to zwycięstwo desperata,który goni już tylko resztkami.-

Posiedzenie Sejmu z dnia 26 lutego.-

Z rozpoczęciem posiedzenia piątkowego Marszałek uzupełnia porządek dzienny,stawiając na pierwszem miejscu sprawę zakończenia sesji.

Formalna sprawa ta stała się obecnie parawanem,za którym toczyła się zacięta walka pomiędzy większością chrz. demokratyczną a opozycją o osobę Marszałka Sejmu.Większość domagała się natychmiastowego zamknięcia obecnej sesji i zwołania drugiej na następne już posiedzenie 2 marca,powołując się przytem na statut sejmowy,który nie ogranicza ilości sesji.

Opozycja natomiast zgadzając się na zamknięcie sesji,uważa,iż następna może być tylko nadzwyczajna.W gruncie rzeczy chodziło o to,że podczas sesji nadzwyczajnej prezydjum nie bywa obierane na nowo,wobec czego marszałek dr.Staugajtis pozostawałby na swem stanowisku i nadal.

Po gwałtownych wystąpieniach przeciwko Marszałkowi w obronie jego zabiera głos pos.Sugintas /lud./,piętnując ubliżające godności posłów sejmowych systematyczne szkalowanie Marszałka,będącego po Prezydencie Republiki drugą osobą w państwie.Napomnienia pos.Sugintasa pod adresem bloku chrz.dem.mają ten skutek,iż pos.Ambrozajtis /Darbo Fed./ woła z miejsca: "Kryminalista xx a nie Marszałek".-

Pos.Sugintas na to oświadcza,iż właśnie pos.Ambrozajtis posiada kwalifikacje na tę nazwę,ponieważ miał sprawę kryminalną,w której śledztwo prowadził sam pos.Sugintas,jako b.sędzia śledczy.Oświadczenie to wywołuje niesłychany tumult wśród większości.Posłowie bloku chrz.dem.zrywają się z ław i wśród piekielnego hałasu z podniesionemi pięściami otaczają trybunę,przyczem pos.Kardiszauskas /Darbo Fed./ dwukrotnie wymierza pos.Sugintasowi potężne uderzenie pięścią w pierś.W tem miejscu wrzawa dosięga szczytu: padają obelżywe wyzwiska,tupot, okrzyki...Kto wie,czy nie skończyłoby się gremjalnem pobojowiskiem,gdyby nie interwencja kilku bardziej zrównoważonych i zimnokrwistych posłów.-

Gdy po przerwie znów powstała wrzawa i zamieszanie Marszałek zamknął posiedzenie.-

Posiedzenie z dnia 2 marca.-

Na posiedzeniu w dniu 2 marca Sejm w dalszym ciągu obraduje nad wnioskiem w sprawie zamknięcia sesji.-

Z zarzutami przeciwko postępowaniu Marszałka dra Staugajtisa wystąpił pos.Szmułksztis /ch.d./,który po raz trzeci składa na piśmie votum nieufności Marszałkowi podpisany przez 41 posła.Jak widać ci posłowie z bloku chrz.dem.którzy gdsowali za dr.Staugajtisem pod wpływem chrześć.demokratycznych admonicyj "opamiętali się" i teraz swój głos cofnęli.-

W dalszym ciągu zostaje przyjęty wniosek o zamknięciu listy mówców.-

Pos.Szmułksztis stawia wniosek o zamknięcie pierwszej sesji r.b.i otwarcie drugiej na posiedzeniu 5-go marca.-

Posłowie z bloku chrz.demokracji już nie mają więcej ochoty i natchnienia do wystąpień,dalxx dlatego też zostaje przyjęty wniosek o ograniczeniu czasu przemówień do 5 min.-

Po przerwie odbyło się głosowanie nad wnioskiem w sprawie zakończenia sesji sejmowej.Większością 40 głosów przeciwko 34 wniosek został przyjęty.Ceną jakiego kompromisu z ludowcami blok chrz.dem.zdobył sobie to zwycięstwo - na ten temat w kuluarach sejmowych obiegały różne pogłoski."Idische Stimme" notuje np: tak"wersję,iż chrz.dem.między innemi zobowiązali się,że liczba posłów w przyszłym Sejmie nie będzie mniejszą niż 84.-

W dalszym ciągu w kwestji osobistej poprosił o głos Minister Krupaviczius,który oświadcza,że pos.Pleczkajtis był w swoim czasie bolszewikiem i agitował przeciwko organizowaniu armji litewskiej.

Pos.Pleczkajtis /soc.dem./ w swej odpowiedzi wszystko to,co powiedział o nim pos.Krupaviczius nazywa"wierutnem kłamstwem". W końcu pos.Pleczkajtis zapytuje pos.Krupaviicziusa,czy jeszcze nie zapomniał,jak sprzedał T-wu "Atejtininków" 10.000 festmetrów drzewa za czwartą część ceny.Na to pos.Krupaviczius nic nie odpowiedział.

Na tem posiedzenie i sesję zamknięto.Następna sesja przez Marszałka nie została ogłoszona.-

Rezultaty ubiegłej burzliwej sesji Sejmowej.-

"Lietuva" z dnia 8/III. na temat ubiegłej sesji sejmowej pisze:

Sesja ta była niefortunną,gdyż nic w czasie niej nie zdziałano,stracono czas na swary i kłótnie.Sejm powinienby był w przyszłości położyć kres podobnym incydentom,uzupełniając w odpowiedni sposób statut.-

"Lietuvos Žinios" z dn.4/III. czyni w artykule: "Ustępstwo,czy zwycięstwo" następujące uwagi:

I cóż dalej zapytają nasi czytelnicy.Jak się dało słyszeć,blok "krikszczionów" zamierza skorzystać z § 34 Konstytucji i zażądać zwołania nowej sesji.Jest to ich prawem,gdyż pod czas ferji sejmowych 1/4 posłów na Sejm może zarządzać zwołania Sejmu na nadzwyczajną sesję...

Czy osiągnęła opozycja jakiekolwiek widoczne rezultaty z ostatniej sesji sejmowej i marszałkowstwa dr.J.Staugajtisa? Obiór dra Staugajtisa na Marszałka Sejmu,dowiódł rządzącemu blokowi,że z planami jego nie zgadzają się nawet niektórzy członkowie bloku oraz że społeczeństwo i lud litewski jest stanowczo przeciwny wszelkim antykonstytucyjnym eksperymentom.Poczynione przez Marszałka Sejmu kroki,mowy przedstawicieli opozycji na ostatnich posiedzeniach,akcja prasowa sprawiła,iż w sytuacji politycznej dzisiaj osiągnięto znaczne otrzeźwienie oraz,że wywietrzały już z najbardziej gorączkowych głów nawet marzenia o dyktaturze i innych podobnych rzeczach.Niedość tego, Prezes ministrów p.Bistras zapewnił przywódcę ludowców M. Sleżewiczusa,że nie będzie żadnych zmian ustawy wyborczej oprócz utworzenia okręgu kłajpedzkiego oraz,że wybory do Sejmu zostaną rozpisane w normalnym czasie.O ile udało się dowiedzieć,również leaderzy prawego bloku poczynili podobne zapewnienia co do ustawy wyborczej i rozpisania wyborów do Sejmu: oświadczono również,że nie będą wydane żadne ustawy pośrednio,lub bezpośrednio krępujące swobody wyborcze,i że w czasie wyborów do Sejmu wszystkie ustawy będą stosowane do wszystkich stronnictw jednakowo.-

Po przerwie odbyło się [illegible]

[illegible]

Rezultaty [illegible] sesji [illegible]

[illegible] "Litwa" z dnia 8/VIII, na temat ubiegłej sesji [illegible] piszą:

[illegible] Sesja ta była niefortunna, gdyż [illegible]

[illegible]

"Ustępstwo, czyli [illegible]

[illegible]

M a r s z a ł e k S e j m u d r. S t a u g a j t i s o w y t w o r z o n e j s y t u a c j i.-

"Lietuvos Żinios" w N.49 z dn.26/II.r.b. zamieszczaja treść swego wywiadu z marszałkiem Sejmu dr.Staugajtisem w sprawie ostatnich zajść sejmowych i audjencji,jaka dr.Staugajtis miał dnia 22-go lutego u prezydenta Republiki Stulginskisa.Marszałek powiedział mniejwięcej co następuje:

Wciąż zaostrzający się antagonizm partyjny przybrał w ostatnich czasach na Litwie wprost niedopuszczalne formy, uniemożliwiając współpracę partyj nawet w Sejmie.W narodzie litewskim nastąpił rozłam i siły jego targane są w wewnętrznej walce na czem najwięcej cierpią interesy państwa.Niewielka republika litewska,będąc wtłoczona między silniejszych sąsiadów, w takich warunkach niedługo może się utrzymać.Stąd wynikła potrzeba naradzenia się z prezydentem republiki.-

Przyczyną rozłamu w narodzie litewskim jest ślepy upór "krikszczioniów",którzy uwzięli się na własną modłę rządzić państwem.Rządy "krikszczioniów" coraz gorzej zaś odbijają się na dobrobycie kraju,będąc zakrojone na ciasną miarę partyjną.Na Litwie zanikła konstytucyjna równość obywateli,z których jedni są uprzywilejowani,drudzy zaś prześladowani.Zapatrywania partyjne decydują dziś o stanowisku obywatela w służbie państwowej,o utrzymaniu przezeń kredytów,lasów czy ziemi, jak również subsydjów na cele oświatowe czy kulturalne.Miejsce ustaw zajmuje samowola partyj rządzących.Republika litewska staje się zwolna państwem policyjnem,gdzie nawet niezawisłość sądów nie da się utrzymać.Grozi to wprost podkopaniem prawnych podstaw istnienia państwa.Podobnie smutno przedstawia się ekonomiczna sytuacja Litwy.Produkcja litewska jest w porównaniu z konsumcją,zbyt niska.Już od maja r.ub. handlowy bilans niemal chronicznie jest pasywny.Ciężkie warunki kredytowe odbijają się we wszystkich dziedzinach życia ekonomicznego.Rolnicy, którzy płacą 2/3 wszystkich podatków,często nie mają na to gotówki z powodu braku rynku zbytu na produkty rolnicze.Niefortunny system celny i podatkowy jeszcze bardziej wpływa na zwiekszenie stagnacji ekonomicznej.Dla podniesienia produkcji potrzebna jest pożyczka zagraniczna,której wszelako blok rządzący uzyskać nie zdołał.Jednostronne popieranie przez "krikszczioniów" nie mającego w Litwie racji bytu przemysłu,zwichnęło normalny bieg życia ekonomicznego.-

Naogół więc polityka "krikszczioniów" wyrządziła państwu litewskiemu jaknajwiększe szkody.Wszelako nie chcą oni tego zrozumieć i ślepo trzymają się wytkniętej sobie drogi.- Ostatnie wypadki w Sejmie świadczą o tem, że blok k.d.unika współpracy z partjami opozycyjnemi.Stąd wysiłki zmierzające ku pozbyciu się marszałka Sejmu dra Staugajtisa,jako członka partji opozycyjnej.-

Jedyną drogą,któraby doprowadziła do uniemożliwienia "krikszczioniom" ich szkodliwej dla państwa działalności,jest odwołanie się do samego narodu.Naród sam winien osadzić winowajców.Jedynie ogłoszone we właściwym czasie wybory do nowego sejmu zdołają uspokoić wzburzoną opinję publiczną.W związku z tem zachodziłaby potrzeba rozwiązania obecnego sejmu.Kwestja ta była już przez samych "krikszczioniów" wysuwana,wszelako chodzi im nie o wybory do nowego sejmu,a tylko o zwołanie nowej sesji tego samego Sejmu,pomimo tego,że sprzeciwia się to litewskiemu statutowi sejmowemu.-

Zbrojna ruchawka /pucz/ byłaby logicznem zakończeniem dotychczasowej polityki "krikszczioniów".Wszelako "pucz" we właściwem tego słowa znaczeniu równałby się utracie niepodległości.O ile jednak za "pucze" uważać sprzeczne z konstytucją wybryki samowoli "krikszczioniów" w takim razie "pucze" takie już miały miejsce i na przyszłość również się będą powtarzały

Z tego względu samej procedurze wyborów do trzeciego sejmu grozi wielkie niebezpieczeństwo.Mając w swych rękach aparat administracyjny,blok rządzący z łatwością może go wykorzystać dla przechylenia szali wyborczej na swą stronę.Jest to niedopuszczalne.To też w sprawie tej zostały przez marszałka Sejmu poczynione u Prezydenta Republiki odpowiednie kroki.-

Pismo Marszałka Sejmu w sprawie zwołania nadzwyczajnej sesji Sejmu.

"Lietuvos Žinios" w N.53 z 6/III.r.b.podają tekst podpisanego przez Marszałka Sejmu dra Staugajtisa dokumentu w sprawie zwołania nadzwyczajnej sesji sejmowej.-

Opierając się na § 34 Konstytucji Państwowej i na §§ 29 i 30 statutu sejmowego,niniejszym zwołuję nadzwyczajną sesję sejmową na dzień 5 marca 1926 r.Pierwsze posiedzenie odbędzie się 5 marca o godz.19.

/podp./ Dr.J.Staugajtis
MARSZAŁEK SEJMU.

Kowno,3 marca 1926 r.

Nadzwyczajna sesja Sejmu.- Marszałkiem prałat J.Staugajtis.Zmiana ordynacji wyborczej: /Sejm ma składać się z 85 posłów/.-

"Dzień Kowieński" N.52 z dn.7/III.26 r. donosi:

W piatek 5 marca o godz.19 została zwołana nadzwyczajna sesja sejmowa.Po otwarciu posiedzenia b.Marszałek dr. Jan Staugajtis zarządził wybory nowego Prezydjum.Na marszałka zgłoszono następujące kandydatury: prał.Justyna Staugajtisa /uk.saj./,dr.Jana Staugajtisa /lud./,pos.Ambrozajtisa /darbo fed./,pos.Wilimasa /chrz.dem./ oraz pos.Golcberga /fr.żyd./. Trzej ostatni kandydaci swoją kandydaturę cofnęli,poczem przystąpiono do głosowania.W wyniku takowego prał.Justyn Staugajtis otrzymał 40 głosów,zaś dr.J.Staugajtis - 32.Nowoobrany Marszałek wśród hucznych oklasków bloku chrz.dem.zajmuje fotel Marszałka.W tem miejscu zarządzono półgodzinną przerwę.-

W dalszym ciągu przystąpiono do wyborów reszty prezydjum,które ukonstytuowało się w sposób następujący: I Wicemarszałek pos.Mikszys /uk.saj./ - 39 głos.,II Wi-cemarszałek pos. Galdikasowa /chrz.dem./ - 32 gł.,I Sekretarz pos.Skirius/uk. saj./ - 36 gł. i II Sekretarz pos.Tylenis /chrz.dem/ - 37 gł.-

"Darbo Federacja" jak widać,obrażona za pominięcie pos.Ambrozajtisa w obiorze na Marszałka,w wyborach Prezydjum udziału nie brała.

Po przyjęciu litewsko-szwedzkiej konwencji w sprawie utworzenia komisyj rozjemczych i krótkiej następnie przerwie poddano pod obrady zmianę ordynacji wyborczej.W sprawie tej zgłoszono dwa projekty: pierwszy grupy posłów bloku chrz.dem. domagający się zmiany § 9 ordynacji wyborczej w tym sensie,by jeden mandat poselski przypadał na każde 30 tysięcy ludności /obecnie 1 poseł reprezentuje 25 tys./; drugi projekt Gabinetu Ministrów w sprawie utworzenia 10-go okręgu wyborczego w kraju Kłajpedzkim.-

W dyskusji,jaka następnie wywiązała się,zabrał głos pos.Toluszys /lud/,który,aprobując utworzenie okręgu wyborczego w kraju Kłajpedzkim stanowczo jednak wypowiedział się przeciko zmniejszeniu ogólnej liczby posłów w Sejmie.

Projekt odnośnej ustawy w sprawie 10-go okręgu wyborczego w Kłajpedzie został przyjęty,poczem głos zabiera pos.Robinzon /fr.żyd./,który demaskuje robotę większości chrz.dem.

---

zmierzającej do tego,by przez zmianę ordynacji wyborczej pozbawić słabsze partje polityczne,jak np: mniejszości narodowe,im ich przedstawicielstwa w Sejmie.-

Ostatecznie przyjęto w III czytaniu ustawę kompromisową przeciwko głosom Ukininku Sajunga /związek Roln./,mocą której ogólna liczba posłów w Sejmie,niezależnie od naturalnego przyrostu ludności,zostaje ustalona na 85.-

Na tem posiedzenie zamknięto.Obrady tym razem miały przebieg względnie spokojny.-

P r o f . W o l d e m a r a s o w y b o r a c h d o S e j m u n a ź j e ź d z i e n a r o d o w c ó w :- "Dzień Kowieński z dnia 25/II.r.b. N.44 podaje:

Dn.21 lutego odbywał się w Kownie zjazd narodowców litewskich.Z wielkim referatem politycznym wystąpił na źjeździe b. prezes ministrów Smetona.Po nim prof.Woldemaras wygłosił wielką mowę w sprawie nadchodzących wyborów do Sejmu.Naprzód mówca zobrazował sytuację ekonomiczną,jaka się wytworzyła w kraju skutkiem wadliwej polityki gospodarczej stronnictw rządzących.Taki bogaty kraj,jak Litwa,który posiadał wszelkie możliwości szybkiego rozwoju,dziś zubożał z powodu tego,iż powodowano się względami osobistemi a nie dobrem ojczyzny.Reforma agrarna zniszczyła gospodarstwo rolne doszczętnie,co przyznają już nawet i jej byli zacięci poplecznicy.Właściwie kraj stanął obecnie na rozdrożu: jedna droga prowadzi do intratnych stanowisk, - drogę tę obrały stronnictwa rządzące,druga droga,która prowadzi do więzienia,postępuje opozycja. Tymczasem cały naród stoi w obliczu psychologicznego bankructwa, które może doprowadzić do upadku Litwy.Na polu polityki zagranicznej Litwa odniosła szereg niepomyślnych porażek,niepomyślnie również kończyły się układy o pożyczkę.-

Przechodząc do haseł wyborczych narodowców prof.Woldemaras zauważył,iż przedewszystkiem narodowcy zmierzają do odbudowania zdewastowanej Litwy,do uzdrowienia stosunków gospodarczych.Narodowcy będą zabiegali o to,aby kościoły nie zamieniano na sklepiki partyjne i aby pojedyncze jednostki nie bogaciły się kosztem kraju.

Po zarządzonej przerwie i krótkiej dyskusji głos zabrał ponownie prof.Woldemaras,dając odpowiedź na złożone mu na piśmie zapytania.O ile możności dyktatury chrz.dem. w Litwie prof.Woldemaras wypowiedział się w sposób następujący:"Krikszczioni" byli zbyt wielkimi pesymistami,nie jeden z nich myślał,iż przyjdą do Litwy bolszewicy i że w ten sposób nie trzeba będzie zdawać sprawy z rachunków.Obecnie jednak sytuacja wytwarza się taka,iż Sejmu można pójść wprost do więzienia.Będąc w tak rozpaczliwej sytuacji, mogą oni oczywiście spróbować wprowadzenia dyktatury,gdy przegrają na wyborach.Próby te jednak nie będą miały żadnego powodzenia,chrz-demokratyczna dyktatura w kraju nie jest możliwa.Zawieranie bloku z "Ukin. Saj". kwalifikuje,jako moralne samobójstwo.

Co do niebezpieczeństwa spadku kursu lita,z takowem,zdaniem prelegenta,należy się liczyć.Przed rokiem jeszcze jeden z przedstawicieli państwa zagranicznych,wyrażał wobec prof.Woldemarasa obawy w sprawie dostatecznego pokrycia znajdujących się w obiegu banknotów litowych.Pozatem prelegent oświadcza,iż słyszał ze sfer Banku Litewskiego o projekcie zmniejszenia latem emisji banknotów To już jedno wskazuje,że niebezpieczeństwo spadku lita istnieje.

Wystąpienie prof.Woldemarasa spotkało się z burzą frenetycznych oklasków słuchaczy,natłoczonych w niebywałej ilości w niewielkiej sali Teatru Narodowego.-

---

IV - V,SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

P o l s k i e ż y c i e g o s p o d a r c z o - s p o ł e c z - n e ,- Doroczne Walne zgromadzenia Stow.Rolniczego,T-wa Wzajemn . Ubezpieczeń i Banku Drobnego Kredytu.-

"Dzień Kowieński" z dn.2/III. donosi:

W piątek dnia 26 lutego odbył się cały szereg dorocznych walnych zgromadzeń polskich towarzystw.

Więc najpierw o godz. 11-ej rano zebranie członków "Kowieńskiego Stowarzyszenia Rolniczego" na którem po zaznajomieniu się ze sprawozdaniem Zarzadu uchwalono wobec likwidacji przedwojennych rachunków wznowić z dniem 1-go stycznia 1927 roku działalność Stowarzyszenia.Wybory Zarządu zostały odroczono do jesieni,obrano tylko Komisję Rewizyjną w składzie pp.A.Gintowtta,St.Montwiłła i Z.Rutkowskiego.-

x x
x

Z kolei o godz.12-ej zebrali się członkowie "Pierwszego Litewskiego Rolnego T-wa Wzajemnych Ubezpieczeń".Ze sprawozdań Zarządu i Komisji rewizyjnej widać,że nasza "Asekuracja pomyślnie przetrwała rok ubiegły,okres ogólnego przygnębienia i stagnacji; wzrosła z 233 na 268 ilość jej członków, wzrosły sumy ubezpieczeniowe i pobrane premje,a zysk mimo większej niż uprzednio liczby pożarów i zwiekszenia własnego ryzyka wyniósł 7,874,33 lit. co pozwoliło po pokryciu strat i ustawowem zwiększeniu kapitału zapasowego wydać członkom 10% dewidendy.Bilans T-wa na 1 stycznia 1926 roku wynosi 105,014,56 lit Zebranie zatwierdziło jednogłośnie oba sprawozdania,wyrażajac przytem Radzie Nadzorczej,Zarządowi i pracownikom T-wa podziękowanie za owocną pracę.-

W sprawie zniżki kosztów polisy przyjęto wniosek Zarządu o zmniejszeniu od 1 marca b.r. premji o 10% oraz wyrażono życzenie,by został opracowany projekt zmniejszenia reasekuracji.-

Budżet na rok 1926 przyjęto w sumie 43,912 lit.przyczem p.Borysowicza mianowano Dyrektorem Zarządzajacym T-wa.

Na miejsce ustępujacych w tym roku obrano do Rady Nadzorczej: pp.B.Lutyka i A.Siwickiego,oraz p.J.Domańskiego, jako kandydata,do Zarządu: pp.M.Babiańskiego i K.Butlera,a także Komisję Rewizyjna w składzie pp.J.Gallery,K.Kimonta i W.Montwiłła.-

W wolnych wnioskach uchwalono zaprosić p.Monkiewicza na Kuratora Delegata T-wa.-

x x
x

O godz.5 popołudniu odbyło sie walne zgromadzenie udziałowców "Kowieńskiego Polskiego Banku Drobnego Kredytu".- Ze sprawozdań Rady Nadzorczej i z Zarzadu wynika,iż ta młoda polska placówka w ciągu swej siedmiomiesięcznej egzystencji wykazała duża żywotność.Posiada Bank Polski już 497 udziałowców,wydał pożyczek na ogólna sumę 1/2 miljona litów.Ostrożność kredytowa sprawiła,że dotychczas musiano oprotestować zaledwie kilka weksli na niewielką sumę.Bank spełnił już swe zadanie w kierunku obudzenia drzemiacego w polskiem społeczeństwie kapitału,obecnie szczególna zwróci uwage na stworzenie ognisk podobnych na prowincji,co zostało również już zapoczatkowane przez nawiazanie stosunków korespondencyjnych z kilku instytucjami kredytowemi w kraju.Bilans Banku na 1 stycznia b.r. wyniósł 614.469,74 lit.,czysty zysk 1724,91 lit.-

Po zatwierdzeniu sprawozdań Rady,Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz podziału zysków Zebranie przyjęło budżet na r. 1926 w sumie 70,000 lit. upoważniajac Radę do przenoszenia sum z jednej pozycji na druga oraz do zwiększenia wrazie potrzeby budżetu o 10%.-

IV. - Z SPRAWY POLSKIEJ I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Polskie życie gospodarczo-społeczne.

1. — Doroczne Walne zgromadzenia Stow.Rolniczego T-wa Wzajemn. Ubezpieczeń i Banku Drobnego Kredytu.

"Dziennik Kowieński" Nowa z dn.3/VIII. donosi:

W piątek dnia 26 lipca odbyły się dwa szereg doroczn[illegible] walnych zgromadzeń Polskich [illegible]

[illegible] Więc na pierwsze [illegible] zebranie członków Kowieńskiego Stowarzyszenia Rolniczego [illegible] [illegible]

[illegible]

Z kolei o godz.12-ej zebrali się członkowie "Wzajemnego [illegible] Ubezpieczeń" [illegible]

[illegible]

Budżet na rok 1929 przyjęto w sumie 45.912 lit. [illegible]

[illegible]

W wolnych wnioskach uchwalono zaprosić p.[illegible] na Kuratora Delegat. T-wa.

O godz.5 popołudniu odbyło się walne zgromadzenie udziałowców Banku Drobnego Kredytu. [illegible]

[illegible]

Uchwalono zatem instrukcję dla Rady i Zarządu,głoszącą,iż procent pobierany od klijentów ma być jaknajmniejszy,procent natomiast wypłacany im jaknajwiększy.Jest to zasada,jaką Bank nasz obrał jeszcze na zebraniu organizacyjnem i do jakiej się przez cały czas swej działalności stosował.Jest on zatem najwygodniejszem miejscem lokaty kapitałów,a zarazem najtańszem,poza instytucjami rządowemi,źródłem kredytowym w kraju.-

Na miejsce ustępujących w tym roku zostali ponownie obrani do Rady p.E.Romer i do Zarządu pp.M.Babiański, K.Okulicz i Szatyński.-

Do Komisji Rewizyjnej weszli: S.Brzozowski, K.Kimont i S.Montwiłł, oraz pp.J.Fiszer i W.Komar,jako kandydaci.-

Następnie załatwiono kilka spraw bieżących i po wyrażeniu podziękowania dotychczasowej Radzie i Zarządowi oraz po uczczeniu przez powstanie pamięci zmarłych udziałowców Banku zebranie zostało zamknięte.-

Epilog sprawy p. Janczewskiego w Radzie Miejskiej.-

"Dzień Kowieński" z dnia 28/II.podaje:

Na początku czwartkowego posiedzenia 25 lutego Prezes Rady odczytuje list radnego p.K.Janczewskiego,który prosi o podanie do wiadomości Rady Miejskiej załączonego zaświadczenia Prokuratora Kowieńskiego Sądu Okręgowego,stwierdzającego iż p.Janczewski nie jest wcale zamieszany w sprawie ks. Klikny.Jak wiadomo,w swoim czasie frakcja litewska na publicznem posiedzeniu Rady odmówiła p.Janczewskiemu swego zaufania, jako prezesowi Rady,na tej podstawie,jakoby on miał być zamieszany w politycznej sprawie ks.Klikny.Zaświadczenie prokuratora okazało się jednocześnie kompromitacja frakcji litewskiej, wykazało bowiem,jak podejrzanej wartości argumentami ona operuje.

W odpowiedzi na odczytany list frakcja litewska nie uważała nawet za stosowne przeprosić p.Janczewskiego za niesłuszne pomawiania.Przedstawiciel jej p.Szatas,ograniczył się jedynie do zakomunikowania,iż "frakcja litewska z powyższego może się tylko cieszyć".-

Liga Narodów wobec traktatu ochrony mniejszości narodowych.- /Komunikat włoskiej agencji urzędowej.-/

"Dzień Kowieński" z dn.4/III.podaje:

Korespondent "Berliner Tageblatt" donosi z Rzymu,iż włoska agencja urzędowa Volfa oświadczyła,iż jest upoważniona do udzielenia odpowiedzi w sprawie niemieckich mniejszości narodowych,co następuje:

We wrześniu r.ub. Liga Narodów na swej sesji odrzuciła wniosek litewski o rozszerzeniu obowiązku ochrony mniejszości narodowych na wszystkie państwa i zakomunikowała jedynie o przebiegu debatów w Radzie Ligi Narodów.

Rada na swej sesji grudniowej poruszyła tę kwestję, lecz zadowoliła się jedynie skonstatowaniem postanowienia Ligi Narodów.Liga Narodów tedy i Rada Ligi Narodów uważają wniosek litewski za pogrzebany.W kompetencji więc prawnej Ligi są tylko postanowienia traktatów międzynarodowych o mniejszościach. Agencja dodaje przytem,iż w sprawie tej w Radzie Ligi Narodów, toczyły się formalne debaty,które stwierdziły,iż nie dopuszcza się wtrącania Ligi Narodów,do konfliktów mniejszościowych,wychodzących z granic traktatów międzynarodowych.Referent Rady Ligi Narodów,przedstawiciel Brazylji Mello Franco wystąpił z relacją,według której wniosek o zawarciu powszechnego traktatu

ochrony mniejszości narodowych jest niezniszczalną ideą.-
"Berliner Tageblatt" potwierdza prawdziwość oświetlenia przebiegu kwestji mniejszości w Lidze Narodów podana przez agencję włoską i jej obecnego stanu w Lidze i dodaje,iż właśnie z tej relacji wynika,iż pozycja Ligi Narodów w kwestji mniejszości nie jest zadawalniająca. Tak nadal nie może pozostać,jeżeli Liga Narodów chce spełniać swą misję zapewnienia pokoju.-

Z życia żydowskiego.-

Wydalenie posła Holcberga z frakcji żydowskiej.-

"Dzień Kowieński" z dn.6/III.r.b. podaje:

Jak się dowiadujemy,żydowska frakcja sejmowa na posiedzeniu swem w dniu 2 marca,biorac pod uwagę: 1/że pos.Holcberg w całym szeregu wypadków wyłamał się z pod dyscypliny frakcyjnej przez głosowanie wbrew decyzjom frakcji, 2/że zajął on przychylne stanowisko względem instrukcji o wyborach do gmin żydowskich,która,jak wiadomo,została przez ogół żydowski skwalifikowana jako szkodliwa dla interesów żydowskich w Litwie, 3/że popierał on w sprawie podatku od obrotu politykę "krikszczioniów",zdażająca do wywołania w społeczeństwie żydowskiem rozłamu oraz 4/że pozwolił sobie na uwłaszczające frakcji żydowskiej uwagi na łamach kowieńskiego "Zeitu" /żydowskich "Nowin" - organu Chodosa/ - uchwaliła wydalić posła Holcberga ze swego grona.-
Informują nas równie,że rozpowszechniane przez niektóre pisma pogłoski o wystąpieniu z frakcji żydowskiej pos. Rogińskiego są p bezpodstawne.-

Ekscesy antyżydowskie w Ejragole.-

"Dzień Kowieński" z dnia 27/II.r.b. podaje:

Pod nagłówkiem "Ekscesy antyżydowskie w Ejragole, czytamy w "Idische Stimme" do nastepuje:
W niedzielę,dnia 21 o godz.8 wieczorem,pewien z Żydów ejragolskich obił za psoty swoja 14 letnia córeczkę.- W czasie,gdy się ta egzekucja odbywała,przechodzili mimo domu Żyda - nauczyciel litewskiej szkoły ludowej Czapliński i zegarmistrz ejragolski obydwaj Litwini i chrześćjanie.Słysząc krzyki w domu Żyda,powzięli oni przypuszczenie,iż Żyd morduje dziecko chrześćjańskie.Wdarli się wówczas do mieszkania Żyda domagając sie wyjaśnień.Litwini stwierdzili,iż wyraźnie słyszeli męki chrześcjańki.Niebawem na skutek awantury wszczętej przez Litwinów,zebrał się przed domem Żyda wielki tłum.Zawezwano policję,która zarzadziła ścisłą rewizję: przetrząśnięto wszystkie katy i zajrzano nawet do garnków.W jednym z garnków znaleziono kawał mięsa,który nasuwał watpliwości.Tłum zażadał,aby mieso to zostało zbadane.-
Nazajutrz rewizje się ponowiły.Pismo żydowskie zaznacza,iż Żydzi ejragolscy są lżeni i napastowani na każdym kroku.Policja nie uwzględnia ich pretensji i zachowuje się względem nich brutalnie.-
Cała akcja antyżydowska spoczywa w dłoniach chrześćjańskiej demokracji.Sprawa nabiera rozmiarów wielkiego skandalu.
Na skutek otrzymanych z Ejragoły wiadomości pos.Robinzon interwenjował u władz kowieńskich.-

--------oooOooo-------

VI.SPRAWY KŁAJPEDZKIE.-

Opozycyjny nastrój Sejmiku Kłajpedzkiego i nowy memorjał do Ligi Narodów.-

"Dzień Kowieński" z dn.28/II.26 r. podaje:

Dn.20-go lutego p.p. odbyło się posiedzenie Kłajpedzkiego Sejmiku Krajowego.Przewodniczący Kraus otwierając posiedzenie,między innemi oświadczył,iż okres czasu,kiedy Sejmik Kłajpedzki nie egzystował doprowadził kraj Kłajpedzki do tego,iż obecnie Sejmik,nic nie może zdziałać.Sejmik Kłajpedzki przyjął propozycję p.Gubernatora w sprawie nominacji Prezesa Dyrektorjum,jednak wcale nie widać,aby wynikło z tego coś dobrego.Ustępliwość Kłajpedzian w Kownie tłumaczy się jako słabość i usiłowania obecnego Prezesa Dyrektorjum są negowano przez rząd centralny.-

Następnie posłowie Gubba i Rogge zgłosili uchwałę w sprawie obrazy nietykalności osobistej posła do Sejmu Kłajpedzkiego Mayera.W rezolucji między innemi zostało wystawione żądanie,aby z kraju Kłajpedzkiego niezwłocznie została odwołana policja polityczna.- Rezolucję przyjęto.-

Przyjęto również rezolucję,aby do Zarządu portu Kłajpedzkiego na miejsce byłego Prezesa Dyrektorjum Borcherdta wszedł członek obecnego dyrektorjum.Przeciw rezolucji głosowali Litwini narodowcy.-

Na tem samem posiedzeniu posłowie:Barczus,Gubba i Rogge przedstawili wniosek o wybraniu specjalnej komisji,któraby opracowała memorjał do Ligi Narodów w sprawie niedochowania statutu kraju Kłajpedzkiego przez władze centralne.W memorjale mają być poruszone następujące kwestje:

1/zabezpieczenie społeczne urzędników, 2/wydawanie dudzomcom pozwoleń na zamieszkiwania,3/policja polityczna,4/sprawy ubezpieczeniowe,5/miary i wagi,6/wtracanie się władz wojskowych do kompetencji sądów miejscowych,7/usuwanie mieszkańców kraju kłajpedzkiego z urzędów władz centralnych,8/obraza nietykalności 9/policja portowa,10/napisy na ścianach kolejowych,11/zabezpieczenie praw urzędników,które ci nabyli w kraju Kłajpedzkim do czasu przejęcia suwerenności nad nim przez Litwę,12/udzielenie pozwoleń na wjazd nauczycielom z Niemiec,13/sprawy wiz i paszportów i 14/część finansowa przewidziana w § 32 Konwencji Kłajpedzkiej.- /ELTA/

Pominięcie Kłajpedy w tranzycie towarów przez Łotwę.- Wątpliwości "Mem.Dampfboot" do do niezbędności Kłajpedy dla Litwy.-

"Memeler Dampfboot " pisze:

Tranzyt towarów litewskich i polskich wzrasta w Łotwie z dnia na dzień i dochodzi już do 100 wagonów dziennie.Nadto za pośrednictwem banku łotewskiego wydatnie rozwija się tranzyt towarów rosyjskich,zwłaszcza lnu.Pierwsze tranzakcje banku łotewskiego odnośnie tranzytu wyrażają się liczbą 2 milj. łatów dotycza one obiektów w ilości 12.000 ton.Tymczasem port Kłajpedzki coraz bardziej jałowieje,towary litewskie nadal są kierowane utartemi drogami na Rygę i Libawę i nic się nie czyni w tym kierunku,aby te otwarte drogi odwrócić na Kłajpedę.-Ruch towarów z okolicy,którą ma przeciąć nowa linja kolejowa do Bajorów i Kłajpedy również kierowany jest na Libawę.Zamiast przystąpić do przeprowadzenia drogi z Kretyngi do Telsz i stopniowo przyzwyczajać się do eksportu towarów przez Kłajpedę,prowadzi się drogą z Omól- do Telsz,przez co ruch towarów do Kłajpedy przez Telsze zostaje odwrócony na szlak Mozajki-Prokuln.Libawa.Cóż dziwnego,iż prawda,że sprawa posiadania portu Kłajpedzkiego jest dla Litwy kwestja bytu , podawana jest w wątpliwość.-

VI. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Przyczyny [illegible] trój[illegible] Sejmiku Kłaj- pedzkiego i nowym, [illegible] do Ligi Narodów.

"Dzi[illegible] 21.II. [illegible] podaje:

Dn.20.[illegible] Kłajpedz- [illegible] Sejmiku [illegible] posiedzen- nie, między innemi oświadczył [illegible] Sejmik Kłajpedz- ki nie uzyskał doprowadzi[illegible] tego, iż obecni [illegible] nie może działać. [illegible] przypisy- [illegible] natora [illegible] prawie nomi[illegible] ktorjum jednak [illegible] widać, aby wynikło z tego [illegible] wość Kłaj- [illegible] Kownie tłumaczy [illegible] że jako stało [illegible] ilowania ob[illegible] roktorjum są blokowane przez [illegible].- Następnie posłowie Gubba i Rog[illegible] uchwałę w sprawie [illegible] razy nietykalności osobistej posł[illegible] Sejmu Kłajpedz- kiego [illegible] W rezolucji między innemi zost[illegible] wystawione żąda- [illegible] kraju Kłajpedzkiego niezwłocznie [illegible] była odwołana poli- [illegible] zna.- Rezolucję przyjęto.- Przyjęto również rezolucję, aby [illegible] Zarządu portu Kłajpe[illegible] [illegible] miejsce byłego Prezesa Dyrektorjum Borchertda wszedł członek obecnego dyrektorjum. Przeciw rezolucji głosowali Litwini narodowcy.-

Na tem samem posiedzeniu posłowie: Barczus, Gubb[illegible] ge przedstawili wniosek o wybraniu specjalnej komisji, [illegible] opracowała memorjał do Ligi Narodów w sprawie niedocho- [illegible] tutu kraju Kłajpedzkiego przez władz[illegible] memorjał [illegible] być [illegible] następujące kwestje:

1/ [illegible] społeczne [illegible] ie du- dzo [illegible] nia, [illegible] sprawy [illegible] owych [illegible]

[illegible]

[illegible] Kłajpedy [illegible] t r a n s [illegible] w a r ó w przez Łotwę.- Wątpliwości "Mem. Dampfb." do [illegible] niezbędności Kłajpedy dla Litwy.-

"Memeler Dampfboot" pisze:

Tranzyt towarów litewskich i polskich wzrasta w Łotwie z dnia na dzień [illegible] dochodzi już do 100 wagonów dziennie. Nadt. za poś- rednictwem banku [illegible] skiego wydatnie rozwija się tranzyt towarów rosyjskich, zwł[illegible] nu. Pierwsze tranzakcje banku łotewskiego od- nośnie tranzytu [illegible] się liczą 2 milj. łatów dotyczą one ob- jektów w [illegible] Tymczasem port Kłajpedzki coraz bar- dziej jałowieje. [illegible] utarte dro- gami na Rygę i [illegible] kierunku, a to otwarta droga od[illegible] z okolicy które ma przeciąć nowa linja [illegible] Kłajpedy [illegible] kie- rowany jest na Libawę. [illegible] przeprowadzenia z Kretyngi do Telsz i st[illegible] się do [illegible] wa- rów przez Kłajpedę [illegible] do Tel- [illegible] towarów do Kła[illegible] [illegible] Libau [illegible] prawda, [illegible] Kłajpedzkiego [illegible] kwest[illegible] być [illegible] ność.-

---

X. K R O N I K A . a/Zagraniczna.-

Skład delegacji litewskiej do Genewy.- "Rytas" w N.51 z 4/III.r.b. podaje:W skład delegacji litewskiej do Genewy weszli:minister spraw zagranicznych Reynys,przedstawiciel Litwy przy Lidze Narodów dr.Zaunius oraz pełnomocny minister litewski w Paryżu p.Klimas.Minister spraw zagranicznych Reynys w towarzystwie dziennikarza p.M.Bagdonasa wyjechał dnia 4/III. r.b. Zastępować go będzie premjer Sistras.-

Ks. minister Reynys w Berlinie.- "Rytas" w N.53 z 7/II.r.b. podaje:Dnia 5/III.r.b. minister spraw zagranicznych Reynys zatrzymał się przejazdem do Genewy w Berlinie.Tegoż dnia minister złożył wizytę Stresemanowi i wiceministrowi spraw zagranicznych Schubertowi.Podczas wizyty omawiano sprawy,związane z posiedzeniami Ligi Narodów.-

Przewodniczący Rady Ligi Narodów o zatargu polsko-litewskim pod Podgajami.- Przewodniczący Rady Ligi Narodów Scialoia po zbadaniu noty delegata litewskiego Zauniusa i noty delegata polskiego Sokala oraz po otrzymaniu informacyj z Sekretarjatu Generalnego Ligi Narodów,że las pod Podgajami leży na terytorjum polskiem,uznał,iż niema podstawy do interwencji. /Dzień Kow. z 7/III.r.b./

Pogłoski o projekcie unji południowo-bałtyckich stanów.- "Dzień Kowieński" w N.47 podaje:"Daily Telegraph" donosi o projekcie unji "południowo-bałtyckich stanów",do której weszłyby Łotwa,Estonja i Litwa ze wspólną armją i dyplomacją.Według projektu,każde z państw zachowa pełną autonomję w sprawach wewnętrznych.Unja natomiast stanowić będzie jedność w stosunkach dyplomatycznych,finansowych i handlowych z zagranicą.- Projekt ten został przez koła londyńskie życzliwie przyjęty,gdyż wzmocni położenie tych państw w stosunku do Rosji;wyrażano tylko tu obawy,że Litwa ze względu na swój stosunek do Polski przedstawia mniej pewny czynnik.-

Podróże dyplomatów.- Dn.5 b.m. przejechał przez Kowno w drodze do Genewy estoński minister spraw zagranicznych Piip w towarzystwie generała Laidonera.- Tego samego dnia przybył do Kowna estoński nadzwyczajny i pełnomocny minister w Litwie p.Seljamaa.-

Łotwa w sprawie likwidacji mienia swoich obywateli w Litwie.- "Dzień Kowieński" z dnia 6/III.r.b. podaje:"Jaunakas Zinas" donosi,że Łotwa życzyłaby sobie,aby porozumienia z Litwą w kwestji przedłużenia terminu,w którym obywatele łotewscy mają zlikwidować swój majątek nieruchomy w Litwie zostało utrwalone w formie specjalnego układu.-

Wyjazd arcyb. Matulewicza.- Po zakończeniu swej misji arc.Matulewicz we środę 3 marca wyjechał z powrotem do Rzymu. /"Dz.Kow.z 6/III.r.b./.

Nowy konsul litewski w Królewcu.- "Dzień Kowieński" z dn.3/III.r.b. podaje.Konsul litewski w Królewcu Kremeris został odwołany.Na jego miejsce został mianowany dr.Józef Gabrys.Gabrys znany jest jako wybitny polityk chrz.demokratyczny i były wydawca "Kłajpedos Zinios".W swoim czasie miano go mianować na stanowisko gubernatora kraju Kłajpedzkiego.-.

Metody litewskiej propagandy.- Los jeńców litewskich w oświetleniu Elty.- "Lietuvos Zinios" w N.56 z 10/III.r.b. podają komunikat Elty z 8/III.r.b.:Według otrzymanych wiadomości,Polacy zmuszają ujętych przez siebie w pobliżu linji demarkacyjnej ósmiu policjantów litewskich do podpisania wygodnej dla siebie deklaracji.Dla osiągnięcia celu,Polacy morzą jeńców głodem.-

b/Kronika polityczna.-

O g ł o s z e n i e n o w y c h w y b o r ó w d o S e j m u n a d z i e ń 8 i 9 m a j a r. b. "Lietuva" w N.53 z 8/III.r.b. publikuje następujący dekret prezydenta Republiki: "Opierając się na Konstytucji Państwa Litewskiego / § 26/ oraz na sejmowej ordynacji wyborczej / § 10/,niniejszym wyznaczam dzień 8 i 9 maja r.b. na dzień wyborów do nowego Sejmu.-

/-/ Stulginskis.
PREZYDENT REPUBLIKI.

Kowno,dnia 8 marca 1926 r.-

/-/ Dr.L.Bistras
PREMJER.

c/Kronika gospodarcza.-

P o d a t e k o d n i e r u c h o m o ś c i i s p r a w a p r o d u k c j i b u r a k ó w c u k r o w y c h w G a b i n e c i e M i n i s t r ó w .- Elta podaje: Gabinet Ministrów na posiedzeniu dnia 3 marca przyjął poprawki do przyjętej przez Sejm w dwóch czytaniach ustawy o podatku od nieruchomości w miastach i miasteczkach i przesłał je do Sejmu.Przyjęto również preliminarz budżetowy,mający na celu pobudzenie do uprawy w Litwie buraków cukrowych,które tymczasem dla wyprodukowania cukru są wywożone zagranicę.-W preliminarzu przewiduje się zasadzenie burakami 300 ha i przewiezienie buraków cukrowni w Rastenburgu.Wydatki mają wynosić 952.673 lity,wpływy za wyprodukowany cukier 953.015 litów.-

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o d n . 28 l u t e go 1926 r.- Elta podaje: /lit. 0,10 dol. U.S.A./

AKTYWA.	Ogólny zapas złota	30.082.209.50.-
	Monety srebrne	9.608.347. -
	Mon.skarbu państwa	1.860.625.43.
	Waluta obca	29.961.674.30.
	Dyskonto i pożyczki	49.019.277.90.
	Inne aktywa	24.383.860.23.
	Bilans	144.916.021.16.
PASYWA:	Kapitał akcyjny	12.000.000. -
	Kapitał zapasowy	860.000. -
	Banknoty w obiegu	82.303.207.84.
	Depozyty i wkłady	24.755.086.37.
	Inne pasywa	24.997.727.15.
	Bilans	144.916.021.37.

C e n y z b o ż a m e l n e g o podane przez Związek Producen
tóJęczmień od 17 - 20 lit.,owies od 19 - 24 lit, groch od 17 - 23 lt.
Jęw Szawlach: od 26 - 27 lt, - pszenica; jęczmień od 18 - 19 lt,owies
w od 19,50 do 20 lt,:w Poniewieżu: pszenica od 28 - 30 lt, jęczmień
odod 19 - 20 lt, owies od 18 - 21 lt, groch 22 lt, w Kłajpedzie:
odpszenica 30 lit, jęczmień 25lit, owies - 25 lt, groch 36 lit. w Wył
pskowyszkach pszenica 26 lit, owies 19-5 lit.-
ko

C e n y z b o ż a n a s i e n n e g o Z w i ą z k u "S e k -
C e n y z b o ż a n a s i e n n e g o Z w i ą z k u "S e k l a" Dzień Kow. z 7/III.podaje: pszenica oryginalna - lt. 42.90.- pszenica I odsiewu - lit. 38.61.- jęczmień oryginalny 31.50.- lit. I odsiewu - 28.35. lit. owies oryginalny 32.85.- lit. I odsiewu 29.57 lit, groch oryginalny 40,50 lit. I odsiewu 36.45.- litów.-

L i t w a n a m i ę d z y n a r o d o w y m k o n g r e s i e m l e c z a r s k i m .- Elta podaje: Ministerstwo Rolnictwa i organizacje rolnicze uchwaliły wziąć udział w międzynarodowym kongresie mleczarskim i wystawie nabiału,jakie się odbędą w maju b.r. w Paryżu.-

R o l n i c y l i t e w s c y n a ś w i ę c i e r o l n i c z y m w F i n l a d j i .- Elta donosi: Fińskie organizacje rolnicze obchodzą w czerwcu swe doroczne święto, na które zapraszają przedstawicieli rolników państw sąsiednich w czasie święta tego odbywa się kongres rolniczy, wycieczki po kraju oraz inne rozrywki. W roku bieżącym, jak i w uprzednich Finlandczycy zaprosili na święto również delegacje z Litwy.- Litewskie delegacje rolnicze postanowiły wysłać swych delegatów.-

Z d j ę c i e z a k z a z u w w o z u b y d ł a l i t e w s k i e g o d o Ł o t w y .-Elta podaje: Prasa łotewska donosi, że rząd łotewski zdjął zakaz wwozu bydła i mięsa z Litwy. Po wznowieniu przez kupców litewskich wwozu bydła do Łotwy, ceny bydła zaczęły tam spadać.-

P a r c e l a c j a m a j ą t k ó w w 1926 r o k u .- W 1926 roku zamierzane jest rozparcelowanie ziemi w majątkach oraz kolonizacja wsi w Litwie w nastepujacej ilości hektarów.-

P O W I A T	Ilość ha ziemi dworskiej	Ilość ha ziemi wiejskiej
Olicki	5.200.	5.500.
Birżański.	7.000.	9.000.
Kowieński.	10.000.	5.000.
Kiejdański	10.000.	4.000.
Kretyngowski	5.000.	4.000.
Marjamp.-sejneński	1.700.	ilo jest.
Możejkowski	5.000.	9.000.
Poniewieski	8.500.	8.500.
Rosieński	10.000.	4.000.
Rokiszkowski	6.000.	4.000.
Szawelski	10.000.	10.000.
Taurogowski.	6.000.	4.000.
Telszewski	5.000.	5.000.
Trocki	6.500.	4.000.
Wiłkomierski.	9.000.	5.000.
Uciańsk.-Jezioroski.	7.000.	5.000.
Wyłkowyszkowsko-Szakiowski	6.000.	89.000. /?/
	107.900. ha	89.000. ha

W liczbę tę wchodzi również ziemia już zabrana.-

B i l a n s h a n d l o w y L i t w y z a s t y c z e ń .- W przeciągu stycznia r.b. Litwa wywiozła towarów zagranicę na sumę 20,3 mil.lit. wwiozła z zagranicy na sume 13,5 mil.lit. Aktywa tedy bilansu handlowego za styczeń wynoszą 6,8 mil.lit. W porównaniu do stycznia roku ubiegłego import tegoroczny zmniejszył się o 3,2 milj. lit., co jest skutkiem wprowadzenia nowej tyryfy celnej.- /Elta/.

d/Kronika wewnętrzna.-

Z j a z d L i t e w s k i e g o Z w i a z k u L e k a r z y .- "Dzień Kowieński z 4/III podaje: Zjazd delegatów litewskiego Związku Lekarzy został zwołany na 20 - 21 marca b.r. w Kownie. Posiedzenia Zjazdu beda się obywały w auli Wydziału Medycznego Uniwers. Lit. /przy ul. Gedymina 29/. Otwarcie zjazdu nastąpi 20 marca o godz. 5 wiecz. Na porządku dziennym oprócz spraw formalnych i organizacyjnych cały szereg referatów na tematy aktualne.-

e/Kronika z zakresu spraw polskich i innych mniejszości narodow.

G ł o d ó w k a w i ę ź n i ó w p o l s k i c h w K o w n i e "Rytas" w N.53" z 7/III.r.b. podaje: Generałowa de Bondy skazana jak wiadomo na 9 miesięcy ciężkiego więzienia spotkała się ze współczuciem 44 więźniów politycznych-Polaków, którzy dali mu wyraz, ogłaszając 4/III głodówkę. Jeden z więźniów oznajmił przytem co następuje: "W imieniu wszystkich /więźniów/ ogłaszam: z powodu tego, że Litwini tyranizują naszych rodaków i na znak, że osadzona została pani de Bondy, nie będziemy przyjmowali żywności.-"

W a l n e Z g r o m a d z e n i e "P r o d r o l u".- "Dzień Kowieński" N.49 podaje: Dnia 27 lutego odbyło się doroczne walne zgromadzenie największej polskiej organizacji na Litwie: Związku Producentów rolnych /Prodrolu/.Po wysłuchaniu sprawozdania ustępującego Zarządu oraz sprawozdań kół prowincjonalnych zebranie przyjęło budżet na 1926 r. oraz obrało nowe Prezydjum Związku,do którego weszli: p.Eugenjusz Romer,jako prezes, pp.St.Montwiłł i Z.Szwojnicki,jako wiceprezesi, p.K.Zyberg-Plater,jako skarbnki i p.J.Fiszer,jako sekretarz.-W końcu wysłuchano sprawozdania Sekcji Gospodyń Wiejskich,Związku Producentów Nasion "Sekla",związku hodowców bydła rasy holenderskiej i Tow.Handlowo-Rolniczego.-

f/Kronika z zakresu spraw kościelnych.-

N o w a d j e c e z j a P o n i e w i e s k a w L i t w i e. "Dzień Kowieński" z dn.9/III,r.b. podaje: W prędkim czasie zostanie utworzona poniewieska djecezja z rezydencją Biskupa przy kościele św.Stanisława w Poniewieżu.Do nowej djecezji wejdą powiaty:poniewieski,birżański,rakiszkowski,jezioroski i uciański.Kto zostanie mianowany biskupem nowej djecezji,jak dotad niewiadomo.-

g/Kronika ogólna.-

K o w n o w o b l i c z u p o w o d z i .- "Dzień Kowieński" z dnia 7/III,r.b. podaje: Z powodu znacznego przyboru wody w Niemnie i Wilji niektóre niżej położone ulice w Kownie zostały zalane wodą.Na starem mieście mieszkańcy ulic Slusarskiej i Janowskiej widzieli sie zmuszeni opróżnić mieszkania.Stwierdzono,iż w nocy na 6 marca woda podniosła się więcej niż na 3 metry.Część ulicy Janowskiej i Slusarskiej dostała się pod wodę.Zalane również wybrzeże Niemna na odcinku od ulicy Mickiewicza do Dowkonta.Pod wodą znalazły się wreszcie tartaki,położone przy ulicy Kiejstuta.Komunikacja na wąskotorowej kolejce podjazdowej została przerwana;pociągi kursują tylko do Karmelit.W Karmelitach wystąpiła z brzegów rzeka Girstupie zatapiając część ulicy Przemysłowej oraz zabudowania położone w pobliżu tej ulicy.Wylew nawiedził wreszcie fabrykę Tilmansa.Akcja ratunkowa w toku.Dla zwalczenia wylewów powołano oddział saperów,który przystąpił zaraz do rozsadzania lodów.Na ulicy Kiejstuta wytworzyła się taka sytuacja,iż chodniki są zalane wodą,podczas,gdy wyżej położona jezdnia narazie jest sucha.Ludność wywozi swój dobytek łodkami.Woda zalała dziedziniec warsztatów Spółki Amerykańsko-Litewskiej przy ul.Majronisa,tak,że samochody dostały się częściowo pod wodę. Wylew zagroził kościołowi Witolda,dokoła drzwi kościelnych płynie woda.-Nadchodzą wiadomości o wypadkach zatonięcia.Przy ul.Janowskiej zginęły trzy osoby,przemieszkujace w suterenach,które zaskoczone wylewem w nocy,nie zdążyły się uratować ucieczką.-Zarząd Miejski postanowił udzielić noclegu ofiarom powodzi w koszarach Szapiro na Zielonej Górze oraz przeznaczył 300 bezpłatnych obiadów w jadłodajni w Starem Mieście.-

S t r a t y w s k u t e k p o w o d z i w K o w n i e .- Elta podaje:Rozmiary strat,jak dotąd,nie zostały jeszcze ustalone. Przypuszczalnie,iż przekroczą one miljon litów,gdyż uległa zniszczeniu wielka ilość towarów i zboża.Wielkie straty poniesie zapewne Towarzystwo Litewsko-Amerykańskie.-Rada Miejska zarejestrowała przeszło 300 dotkniętych powodzią rodzin.Według wiadomości zarządu dróg bitych i wodnych tak wysoki,jak obecnie poziom wody w Niemnie od roku 1875,był tylko w r.1906,kiedy sięgał 6,61 mtr.Dnia 6 marca b.r.poziom wynosił 6,59 mtr.-

--------§§§--------

S p r o s t o w a n i e : W N.24 Biuletynu zarówno w spisie treści,jak i w samym tekście "Regulamin spławu lasu tranzytowego Niemnem" mylnie podano źródło,którym ma być N.217 "Vyriausybes Zinios" /Wiadomości Urzędowe/,a nie "Lietuvos Zinios".
Również w tekście na określenie konwojentów mylnie po litewsku wydrukowano "polydorai",powinno być "polidovai".-